

WASA DAGBLAD

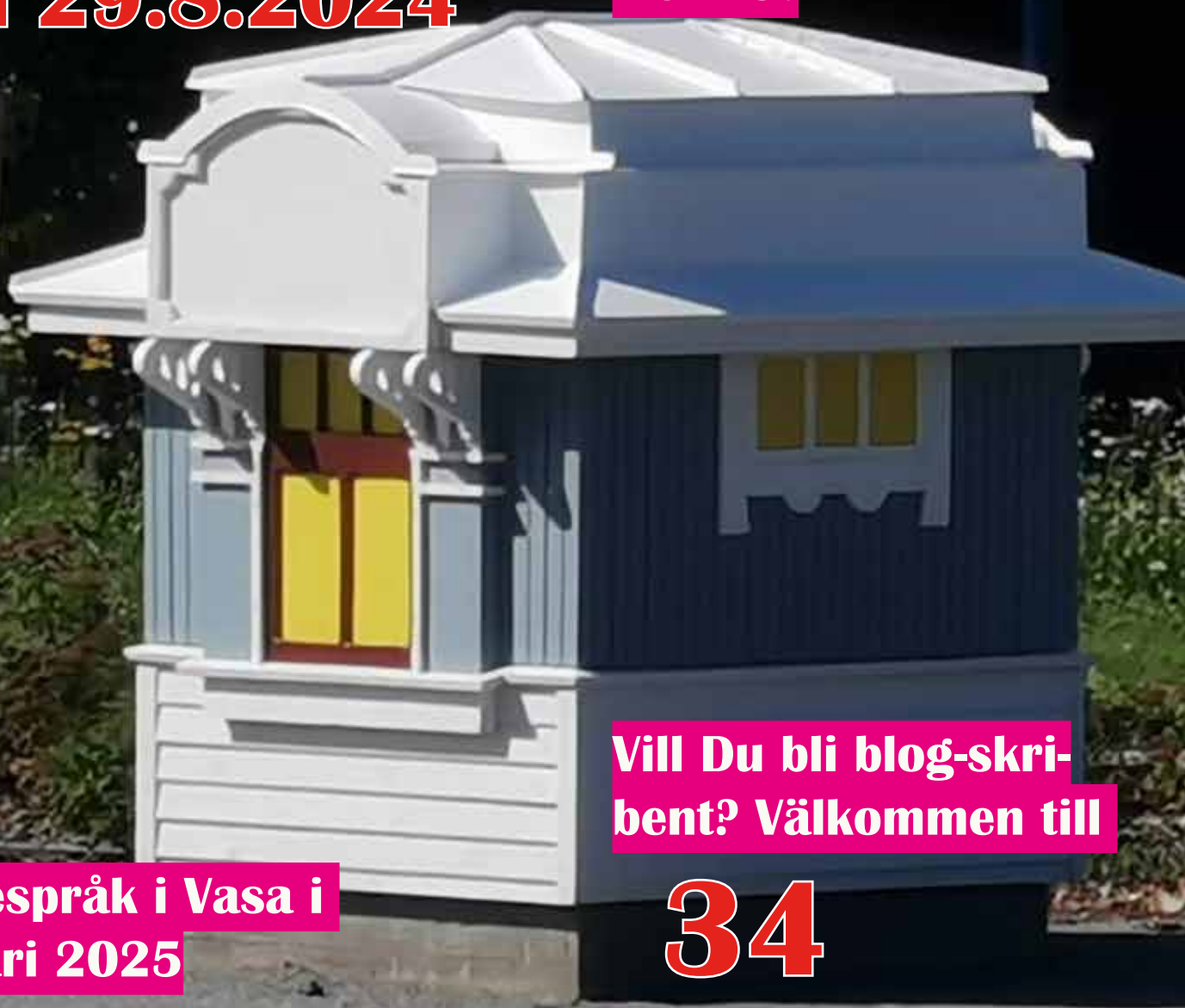
Nr 34 Söndagen den 25 augusti 2024

ISSN 2954-2448

**En miniatyr-stad
invigs i Vasa
den 29.8.2024**

Kyrktorpet i Pörtom

**TYP II DIABETES KAN
BOTAS!**

**Mediespråk i Vasa i
januari 2025**

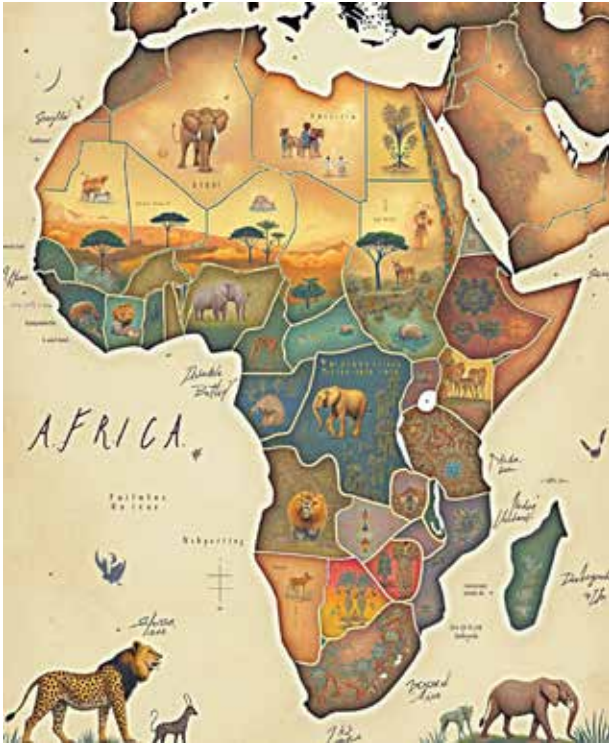
**HÄR FINNS VI:
vpress.ovh**

**Vill Du bli blog-skri-
bent? Välkommen till**

34

**informativa
sidor!**

Risk för mpox i Finland är låg – men Afrika behöver vår hjälp

Världshälsoorganisationens (WHO) senaste utrop om en internationell hälsokris på grund av det ökande antalet fall av mpox i Demokratiska republiken Kongo (DRK) och grannländer har utan tvekan väckt global uppmärksamhet. Även om denna nyhet kan väcka oro bland finländare är det viktigt att behålla perspektivet. Risken för en omfattande spridning av mpox i Finland är extremt låg.

Finland har ett robust hälsovårdssystem, en utmärkt folkhälsainfrastruktur och en befolkning med hög hygienmedvetenhet. Dessa faktorer minskar avsevärt risken för ett stort utbrott. Dessutom skiljer sig spridningsmönstren för det nuvarande mpoxutbrottet

avsevärt från det tidigare globala utbrottet. Den primära smittvägen i den nuvarande situationen är nära kontakt, vilket är mindre sannolikt att förekomma i den finska sociala och kulturella kontexten. Detta minskar dock inte allvaret i situationen i Afrika. Kontinenten står inför en allvarlig hälsokris, och utropandet av en internationell hälsokris är en tydlig uppmaning till internationellt samarbete. Den snabba spridningen av en ny mpoxstam, tillsammans med den redan existerande bördan av andra mpox-faktorer minskar avsevärt akuta behovet av samordnade globala insatser för att begränsa utbrottet.

Som en ansvarstagande medlem av det internationella samfundet bör Finland bidra till att hantera denna kris. Ekonomiskt stöd till WHO och andra internationella organisationer som arbetar på fältet är avgörande. Dessutom kan delning av expertis och resurser inom sjukdomsövervakning, kontaktspårning och hälsokommunikation vara ovärderligt.

Det är viktigt att komma ihåg att även om den omedelbara risken för Finland är låg är världen sammankopplad. Nya infektionssjukdomar kan spridas snabbt, och förebyggande är alltid

bättre än botande. Därför är det viktigt att upprätthålla en vaksam inställning till folkhälsoövervakning och beredskap. Genom att hålla sig informerad och följa hälsomyndigheternas råd kan den finska allmänheten bidra till att skapa en säker och hälsosam miljö för alla.

I slutändan måste fokus ligga på att stödja de människor och länder som drabbats hårdast av mpox-utbrottet. Afrika behöver vår hjälp nu mer än någonsin. Genom att arbeta tillsammans kan det globala samfundet övervinna denna utmaning och förhindra framtida utbrott.

NYHETER

En ny väldigt liten stadsdel invigs i Vasa den 29 augusti!

banan intresserar och är efterlängtd, men ännu ett litet tag måste man ge sig till tåls. Medan byggarbetena pågår är det absolut förbjudet att vistas på byggplatsområdet, påminner arbetsledare Janne Mattila. Metvikens aktivitetspark har under de senaste åren utvecklats till ett populärt område för rekreation och fysisk aktivitet. Här finns redan en skejtpark, som färdigtälldes 2021, och ett utegym. Med tillägget av trafikparken och pumptrackbanan förstärks parkens attraktionskraft ytterligare.

I Metviksparken, strax intill skejtparken, pågår förberedelserna för den efterlängtda trafikparken och pumptrackbanan som snart står klara. Den 29 augusti är det dags för den högtidliga invigningen av dessa nya tillskott till Vasas stadsbild.

Trafikparken, som erbjuder en miniatyrversion av Vasa med välbekanta byggnader i miniformat, är utformad för att ge barn en rolig och lärorik upplevelse. Pumptrackbanan, där besökare kan åka med cykel, skateboard, rullskridskor eller sparkcykel, är redan mycket efterfrågad av stadens invånare.

– Medan byggarbetena i trafikparken pågår är obehörig vistelse på dess byggplatsområde också förbjuden. För att arbetena ska bli klara i tid och tryggt är det viktigt att man orkar vänta till invigningen, påpekar ansvariga trädgårdsmästaren Kaj-Erik Grandell.

Framtiden ser ljus ut för Metvikens aktivitetspark. Planer finns redan för en äventyrsskog för barn, en pulkabacke, en utsiktspplats samt idrottsplaner och lekparken. Målet är att skapa en mångsidig och inspirerande miljö som uppmuntrar till rörelse och lek för alla åldrar.

– Det är fint att pumptrack-

DENNA TIDNING KAN MAN LÄSA VAR SOM HELST:

Som här i Syd-Afrika

Förändringar i Tikanojas konstthemsutställning "Österländsk andlighet"

I augusti visas den populära utställningen Österns andlighet på Tikanojas konsthem med konstförändringar som gör det möjligt att presentera nya konstverk. Den aktuella utställningen visas fram till söndagen den 18 augusti, varefter nya verk presenteras. Detta ger besökarna möjlighet att uppleva utställningen i nya dimensioner.

Nya verk och museivård

Bland de verk som utväxlas i augusti finns finstämda tekniker av Venny Soldan-Brofeldt (1863–1945), såsom "Anitras dans" och "Maggie som ängel / Den bevingade dansösen". De ersätts av nya verk av Soldan-Brofeldt, som "Anitra i orientalisk dräkt" och "Anitras dans, skiss".

Utbytet grundar sig på museipraxis, enligt vilken ljuskänsliga verk inte får visas under långa perioder för att säkerställa att de bevaras.

Utställningen visas i sin nuvarande form fram till söndagen den 18 augusti. Då ordnas en guidad visning på svenska kl. 13 och på finska kl. 14. Guidade turer ingår i entréavgiften. De nya verken visas från och med onsdagen den 21 augusti och utställningen pågår till och med den 27 oktober 2024.

Ett unikt kretslopp mot en ren planet

På gården till Tikanojas konsthem finns ett tillfälligt verk "Mot ett rent land" av den statsbelönade konstnären J.O. Mal-

lander, som är en del av utställningen Österns andlighet. Verket visas till och med den 23 augusti. Mallander är känd som en pionjär inom miljökonst, och denna tegelinstallation är ett av cirka 60 liknande verk.

Verket är inspirerat av österländsk filosofi och buddhism och skildrar ett upplyst sinnestillstånd som kallas "det rena landet". Verket är placerat i form av en mandala, och den tillhörande Buddha-symbolen vägleder betraktarens synvinkel. Efter arbetets slutdatum kommer dess tegelstenar att doneras till allmänheten onsdagen den 28 augusti, med början klockan 10, vilket återspeglar principen om generositet och materiell cirku-

lation.

Kommentar: Kulturarv och nya upplevelser

Utställningen "Österländsk andlighet" på Tikanojas konsthem erbjuder en unik möjlighet att dyka djupare in i den orientalistiska andlighetens teman och bekanta sig med betydande konsthistoria. Förändringarna i verken håller utställningen levande och dynamisk.

Bokbussen i Kors-holm har en ny tidtabell

Denna trädde i kraft i måndags, den 12.8.

Tidtabellen hittas här:

https://korsholm.fi/wp-content/uploads/2024/08/Bokbussens-tidtabell_Kirjastoauton-aikataulu.pdf

De, som vet litet
mera
är
De, som läser Wasa
Dagblad

Vasa stad finalist i European Green Leaf 2026

Vasa stad har nått en prestigefylld position som en av finalisterna i tävlingen European Green Leaf 2026. Tävlingen, som organiseras av Europeiska kommissionen, syftar till att uppmärksamma europeiska städer som framgångsrikt arbetar med att möta miljöutmaningar, såsom klimatförändringar, föroreningar och förlusten av biologisk mångfald.

Vasa är en av sju städer som har kvalificerat sig som finalister i tävlingen, där fokus ligger på städernas ansträngningar att skapa hållbara och hälsosamma livsmiljöer. Detta är särskilt viktigt för en stad som Vasa, som sedan länge profilerat sig som Nordens energihuvudstad med en stark bas inom energiteknik.

– "Tävlingen Green Leaf är ett utmärkt sätt att lyfta fram Vasa

Veckans konstupplevelse:

Helene Schjerfbeck

10.7.1862 - 23.1.1946

Sjuksköterska (Kaija Lahtinen), 1943

som föregångare i klimat- och energifrågor. Vi är Nordens energihuvudstad och utöver vår energiteknikkompetens i världsklass vill vi nu också lyfta fram lösningar, med vilka vi skapar hälsosamma miljöer för våra invånare,” säger Suvi Aho, chef för Vasa stadsstrategi- och områdesservice. Hon påpekar även att stadens innovativa dagvattenlösningar och världens miljövänligaste passagerarfärja, Aurora Botnia, är exempel på Vasa stads höga ambitionsnivå inom miljöarbete.

Johanna Punkari, energi- och klimatsakkunnig i Vasa stad, framhäver även värdet av den feedback städerna får genom tävlingen. – ”Vi sökte också till tävlingen för att alla städer som sökt får värdefull respons av oberoende sakkunniga om hur effektiva deras miljöåtgärder är i förhållande till andra europeiska städer,” säger hon.

Förutom Vasa tävlar städer som Agueda i Portugal, Saint-Quentin i Frankrike och Sant Boi de Llobregat i Spanien i kategorin för städer med färre än 100 000 invånare. I kategorin för städer med över 100 000 invånare tävlar Heilbronn i Tyskland, Guimarães i Portugal och Klagenfurt am Wörthersee i Österrike.

Vinnare tillkännages i oktober. Finaliststäderna kommer i oktober att presentera sina miljöplaner och kommunikationsstrategier för juryn, med målet att vinna den eftertraktade titeln. Vinnarna tillkännages den 24 oktober 2024 i årets europeiska miljöhuvudstad, Valencia i Spanien.

Titeln European Green Leaf beviljas till en eller två städer, och de vinnande städerna belönas med 200 000 euro i prispengar samt får möjlighet att arrangera flera internationella evenemang under vinnåret.

För Vasa innebär finalplatsen redan ett viktigt erkännande för stadens arbete med hållbarhet och miljöfrågor, och hoppet om att kamma hem titeln är stort.

Vaccin mot fågelinfluensa fortfarande tillgängligt för riskgrupper i Österbotten

Österbottens välfärdsområde har påmint om att vaccinet mot fågelinfluensa fortfarande är gratis för personer som fyllt 18 år och som på grund av sitt yrke löper ökad risk att smittas.

I Österbotten hör uppskattningsvis 800 personer till en riskgrupp. Hittills har dock bara några tiotal fått vaccinet.

– Det låga intresset för vaccinet har varit överraskande, även om det är förstäligt när det är semestertider, säger Silvia Grönroos-Pada, överläkare för infektionssjukdomar. – Vi hoppas att personer som hör till riskgrupper söker sig till vaccinet nu i augusti. Det ger ett effektivt skydd mot allvarlig sjukdom.”

Vem kan delta? Det avgiftsfria vaccinet mot aviär influensa ges till personer som fyllt 18 år och som på grund av sitt yrke löper ökad risk att smittas, till exempel personer som arbetar på fjäderfågårdar eller laboratorier.

Varför vaccinera sig? Vaccinet mot fågelinfluensa ger ett effektivt skydd mot allvarlig sjukdom som orsakas av fågelinfluensavirus. Det är särskilt viktigt för dem som löper högre risk att exponeras.

För mer information, kontakta din egen hälso- och sjukvård eller Österbottens välfärdsområde.

**De, som vet litet
mera
är
De, som läser Wasa
Dagblad**

Vasa litteraturfestival LittFest offentliggör de gästande författarna

De första författargästerna på litteraturfestivalen LittFest, som ordnas i november, 14–16.11.2024 har offentliggjorts. Till Vasa kommer Riina Tans-

kanen, Juha Itkonen, Kaj Korkea-Aho och Ville-Juhani Sutinen. Som tema för årets festival är Tillstånd.

Riina Tanskanen. Foto: Jenny Rostain.

På höstens LittFest uppträder bland andra bildkonstnär, serietecknare och författare Riina Tanskanen. Hon har skapat Tympeät tytöt-serien, som är bekant från Instagram och som handlar om den värld flickor lever i. Tanskanen skriver i anslutning till verken texter och erfarenheter som kritiserar samhället och som gäller kvinnlighet. Tanskanen beviljades statens pris för informationsspridning år 2022. I oktober i fjol gav hon tillsammans med Samu Kuoppa ut faktaboken Kapitalismen suuri illuusio.

Juha Itkonen, som hör till de ledande namnen i den unga författargenerationen, är en av de författare som kommer till Vasa. Med sin debutroman Myöhempien aikojen pyhiä vann Itkonen Kalevi Jäntti-priset år 2003 och var nominerad till Finlandia-priset. Itkonen har skrivit tio romaner, av vilka den nyaste är en personlig berättelse om familjelivet. Romanen Teoriani perheestä utkom år 2023. Han har skrivit flera novellsamlingar samt en barnbok tillsammans med sin maka Maija Itkonen.

Kaj Korkea-Aho hör till de mest erkända finlandssvenska författarna i sin generation. Han har vunnit flera pris och har även arbetat som kolumnist på Hufvudstadsbladet. Hans nyaste bok Hur man möter en mamma berättar om två mäns resa till att bli pappor. Boken, som utkom i vår, beskriver föräldraskapets smärtsammaste och vackraste punkter på ett oförställt sätt, med kärlek

och humor. Författaren Ville-Juhani Sutinen, som vann Finlandiapriset i facklitteratur år 2022, har publicerat diktsamlingar, es-

säer, romaner och faktaböcker.

Denna mångsidiga aktör är även översättare till finska och litteraturkritiker. Sutinen's nyaste faktabok Ruoka, valta ja nälkä 1900-luvun diktatureissa gavs ut på våren.

Tillstånd som tema

Som tema för årets festival har man valt Tillstånd. På festivalen tolkas begreppet på ett mångfasetterat sätt med betoning på olika litterära infallsvinklar på miljöns tillstånd, människans tillstånd och till och med skräckens tillstånd.

– Miljöns tillstånd väcker oro. Fack- och skönlitteratur är starka sätt för att studera klimatförändringen mångsidigt och djupt. Via berättelser och författarnas tolkningar får vi ofta uppleva en djupare beröring än enbart en skrapning på ytan när det gäller mänskligheten och oss själva. Ett tillstånd av skräck däremot är en primitiv känsla, beskriver producent Ilkka Nyqvist festivalens tema.

I Vasa stadsbiblioteks Matilda-utrymme kommer bildkonstnär Riina Tanskanen att skapa en väggmålning som hör samman med LittFestens tema.

Ungdomars alkoholkonsumtion minskar enligt THL, men ny oro kring nikotinpåsar

Fler och fler unga dricker inte alls alkohol, men användningen

av nikotinpåsar ökar.

okla lämpliga regleringar.

En ny studie från Folkhälsan (THL) visar att allt färre unga i Finland dricker alkohol. Hela 35 procent av niondeklassarna uppger att de aldrig har druckit alkohol. Även rökningen har minskat.

Nikotinpåsar utgör ett nytt hot. Det finns dock ett nytt oroande trend: användningen av nikotinpåsar har ökat kraftigt sedan försäljningsförbudet upphävdes 2023. Nu uppger en fjärdedel av niondeklassarna att de har använt nikotinpåsar.

Minskningen av berusningsdrinkande har avstannat
Även om allt färre unga dricker alkohol, har minskningen av berusningsdrinkande avstannat. Andelen unga som dricker sig berusade varje vecka har till och med ökat något de senaste åren. Dessutom underskattar många unga de hälsorisker som är förknippade med överdrivet alkoholintag.

Vad betyder detta?

THL:s studie visar både positiva och negativa trender när det gäller ungas alkohol- och drogvänor. Det är glädjande att allt fler unga väljer att leva ett alkoholfritt liv, men ökningen av nikotinpåsanvändningen är oroande.

Vad händer härnäst?

Resultaten från studien understryker vikten av förebyggande arbete. Det är viktigt att erbjuda unga människor meningsfulla aktiviteter och stöd för att göra hälsosamma val. När det gäller nikotinpåsar behövs mer forskning för att förstå de långsiktiga konsekvenserna av användningen och för att utve-

Källor:

Europeisk skolundersökning om ungas alkohol- och drogvänor (ESPAD)

Välfärdsområdet ordnar framtidswebinarium

Österbottens framtid ur förenings-, organisationers och frivilligas perspektiv står i fokus när välfärdsområdet bjuder in till ett framtidswebinarium den 29 augusti. Webbinariet, som hålls via Teams klockan 14-15.30, syftar till att ge en introduktion till ämnet inför höstens kommande workshoppar.

Under hösten 2024 kommer workshoppar att arrangeras på tre orter: Vörå kommun, Kristinestad och Vasa. Dessa workshoppar, som är ett samarbete mellan Österbottens Föreningar rf., Österbottens förbund, Aktion Österbotten, projektet Organisationernas sote-förändringstöd, Leader Yhyres rf. och Österbottens välfärdsområde, är öppna för alla organisationer, föreningar och frivilliga som är verksamma i regionen.

Resultaten från dessa workshoppar kommer att användas i Österbottens förbunds strategiarbete samt i utvecklingen av organisations- och frivilligverksamheten. Dessutom kommer de att spela en viktig roll i utvecklingen av Österbottens välfärdsområdes organisations- och partnerskapsamarbete. För att skapa en trivsamt atmosfär och främja nätverkande serveras kaffe under workshopparna.

”Det här är en unik möjlighet för alla som är engagerade i fö-

reningslivet och frivilligarbete i Österbotten att vara med och forma regionens framtid. Vi ser fram emot att höra olika perspektiv och idéer som kan bidra till ett ännu starkare och mer sammansvetsat samhälle,” säger en representant från Österbottens välfärdsområde.

Genom att delta i webinarier och workshopparna kan deltagarna aktivt bidra till att forma riktlinjerna för framtida utveckling och samarbete inom regionen. Alla intresserade uppmanas att delta och bidra med sina insikter och erfarenheter.

För mer information och för att anmäla sig till webinarier, besök Österbottens välfärdsområdes hemsida.

Jarmo Helminen är Årets företagsmentor

Det finns cirka 1000 företagsmentorer i Finland. I början av veckan träffades de i Tammerfors där Årets företagsmentor utsågs.

Han är Jarmo Helminen, pensionerad direktör för Rajala Kampera i Åbo, som nu har gjort en mångårig karriär som företagsmentor.

Det finns några tiotal företagsmentorer i Vasa. Fyra av dem deltog i evenemanget i Tammerfors. Företagsmentor, vad är det?

I Business Mentoring delar erfarna företagare, företagsledare och företagsexperten med sig av sin expertis och erfarenhet gratis till småföretag. Företagsmentorererna kan till exempel hjälpa till med:

När du gör upp en affärsplan
Utveckling av marknadsföring
I nätverkande

Anskaffning av finansiering

Att lösa olika utmaningar

Företagsmentorer arbetar vanligtvis som volontärer och deras mål är att hjälpa andra företagare att lyckas. ”En kopp kaffe räcker som lön”.

Vem är företagsmentorsring lämplig för?

Företagsmentorsring lämpar sig särskilt för små och medelstora företag som vill utveckla sin verksamhet och växa. Det kan också vara användbart för nystartade företagare.

Om du behöver en företagsmentor, var hittar du en?

Företagsmentorer hittar du till exempel här: <https://www.yrityskummit.fi/>

Klimatpanelen slår larm: Regeringens politik bromsar klimatmålen

Finlands klimatpanel riktar skarp kritik mot regeringens politik för att minska trafikens utsläpp. Enligt panelens nya rapport riskerar de föreslagna förändringarna i distributionsskyldigheten att fördröja elektrifieringen av transportsektorn och därmed sabotera Sveriges klimatmål.

För att nå de ambitiösa klimatmålen krävs en betydligt snabbare övergång till förnybara bränslen och elektrifiering. I en omfattande analys av regeringens åtgärder för att minska trafikens utsläpp slår Finlands klimatpanel fast att de föreslagna förändringarna i distributionsskyldigheten riskerar att få allvarliga konsekvenser för klimatet.

Genom att bromsa elektrifieringen och minska incitamenten för förnybara bränslen försvaras det att nå de ambitiösa klimatmål som Sverige har ställt upp.

”Regeringens politik riskerar att öka trafikens utsläpp jämfört med tidigare överenskommelser. Detta kommer inte bara att försena klimatomställningen utan även öka kostnaderna för trafikanterna i längden”, säger professor Heikki Liimatainen, medlem i Finlands klimatpanel. Klimatpanelen understryker vikten av att utgå från den nuvarande lagstiftningen om distributionsskyldighet och att öka andelen förnybara

bränslen i fossila bränslen.

Enligt panelen är detta, i kombination med en snabbare elektrifiering, det enda säkra sättet att minska vägtrafikens utsläpp tillräckligt snabbt för att nå klimatmålen. Klign stor andel förnybara bränslen i fossila bränslen kombinerat med att elektrifieringen främjas är det enda säkra sättet att minska vägtrafiksektorns utsläpp tillräckligt snabbt så att målen kan uppnås”, säger professor Jyri Seppälä, ordförande för Finlands klimatpanel.

Klimatpanelens rapport utgör en tydlig varning om att regeringens nuvarande politik inte är förenlig med Finlands klimatmål. För att säkerställa en hållbar framtid krävs betydande förändringar i trafikpolitiken, där en snabbare övergång till förnybara bränslen och elektrifiering står i centrum.

Studierande får billigare el

Många elbolag ger rabatter för studerande.

I Vasa Elektriskas elavtal för studerande är grundavgiften 50 % billigare än den normala grundavgiften.

Elavtal för studerande är klimatvänligt och har ett koldioxidtryck som är lika med noll. Elavtalet för studerande ger ett elpris som är det samma i 12 månader, samma pris fast priserna annars kanske måste höjas i vinter.

Fanny Churbergs utställning i Stockholm

Den i Vasa födda 1800-talskonstnären Fanny Churbergs unika målningar med naturmotiv visas i Stockholm.

Sven-Harrys konstmuseums utställning ”Mot ett nytt land-

skap” pågår till och med den 15 september.

**De, som vet litet
mera
är
De, som läser Wasa
Dagblad**

Finlands kreditvärdighet äventyras – finansminister Riikka Purra: Åtgärderna måste slutföras

Finansminister Riikka Purra har betonat regeringens åtagande att stärka de offentliga finanserna till följd av förändringen i Fitchs kreditutsikter. Enligt Purra har regeringen redan fattat flera beslut för att stoppa ökningen av skuldkvoten, men den senaste tidens händelser understryker det akuta behovet av att genomföra åtgärderna.

I går sänkte kreditvärderingsinstitutet Fitch utsikterna för Finlands kreditvärdighet från stabila till negativa. Detta innebär att Finlands kreditvärdighet kan sjunka under de följande två åren, vilket i sin tur skulle öka Finlands skuldbetalningskostnader.

Purra betonar att regeringen är medveten om allvaret i situationen och redan har utarbetat ett åtgärdsprogram för att vända skuldkvoten. Han betonar att regeringens mål är att minska underskottet i statsfinanserna under de kommande åren.

Ändringen av Finlands kreditvärdighet har väckt debatt om tillståndet för de offentliga finanserna och regeringens förmåga att sköta det. Enligt Purra är regeringen fast beslutad att vidta nödvändiga åtgärder, men under de kommande åren kommer det att visa sig hur väl regeringen lyckas med sina mål.

Fitchs beslut att nedgradera utsikterna för Finlands kreditvärdighet från stabila till negativa innebär att kreditvärderingsinstitutet ser framtida risker i den finska ekonomin som kan påverka

landets förmåga att uppfylla sina åtaganden. Detta innebär ännu inte att Finlands faktiska kreditbetyg har sjunkit, men det tyder på att en nedgradering kan vara möjlig om de ekonomiska förhållandena försämrats.

Vad innebär detta i praktiken? Vikten av kreditvärdighet:

Ett kreditbetyg talar om för investerare hur sannolikt det är att ett land kommer att betala sin skuld. Ju högre kreditvärdighet, desto säkrare upplevs landet ur investerarnas synvinkel.

Fitchs negativa utsikter innebär att de bedömer riskerna för den finska ekonomin noggrannare och anser att risken för en nedgradering har ökat.

Inverkan på finansieringskostnader:

Om Finlands faktiska kreditvärdighet skulle sjunka i framtiden kan det öka kostnaderna för finländsk upplåning, eftersom investerare kan kräva högre räntor för att kompensera för den ökade risken.

Detta kan också påverka de privata företagens upplåningskostnader och eventuellt ytterligare försvaga Finlands ekonomiska situation.

Varför har utsikterna blivit negativa?:

Avmattningen i den ekonomiska tillväxten, den ökande statsskulden och den försvagade ekonomiska utvecklingen är typiska orsaker till att utsikterna blir negativa.

I Finland kan bland annat den åldrande befolkningen och de sociala utgifterna i samband med den samt den långsamma ekonomiska tillväxten ha påverkat denna bedömning.

Hur orolig ska jag vara?

Förändringen är kanske inte genast oroväckande, men den är ett tecken på att det finns risker i Finlands ekonomi som kräver uppföljning och eventuellt åtgärder.

VECKANS CITAT

Tove Teuvalla-operans recensioner

Katariina Korkman i Ilkka-Pohjalainen

” Verket lever starkt kvar på den

konstnär Tove som Mia Heikkinen har karakteriserat. Ka-raktären ger energi och hedrar Tove Jansson. Heikkinens arbete charmades med sin jämnhet och artikulationen i sången var exemplarisk. Heikkinen väckte liv till liv med små saker.

Dirigent Anna-Maria Helsing dirigerade Vasa filharmoniska orkester skickligt, men ibland täckte orkestern in sångare. Akustiken i kyrkan är inte precis den lättaste.

Gunilla Hemmings intressanta text gick dock inte att missa, eftersom undertexterna fungerade kontinuerligt på båda hemspråken från monitorerna. Den djärve Pulkkis rörliga, ofta frodiga, energiska tonspråk var fullt av nyanser så att det kunde ha använts som mer rörelse även för scenen. Alltför ofta gick solisterna nerför mittgången till altaret, frös fast på alta-rets framkant och sjöng stiltstående, vänd mot publiken. Även om utrymmet är heligt är det tillåtet att röra sig.”

Samuli Tiikkaaja, HS:

” Upphovsmännen till den nya operan är alla toppprofvs inom sitt område, vilket återspeglas i det högklassiga slutresultatet. Vokala prestationer var av hög kvalitet genom hela premiären, från Mia Heikkinens skickliga koloratursång och smidiga scennärvaro i rollen som Jansson till Niklas Spångbergs solida bas i rollen som pastor Annala. I Uljas Pulkkisens ton-språk bärs de vokala melodilinjerna upp av en senig, ständigt rörlig harmoni. Vasa filharmoniska orkester under ledning av Anna-Maria Helsingfors spelade skickligt på Pulkkisens välljudande orkesterväv. Ljudet skulle dock säkert bli jämnare om det fick mer luft runt sig. I kyrkliga förhållanden, det vill säga, är orkestern placerad mellan publiken och solisterna. Det finns inte heller så mycket plats i kören, så dirigent Jorma Uotinen spred ut körens verksamhet även i kyrkans korridor.”

Rolf Nordman i Vasabladet:

” Mia Heikkinen som Tove gör en lysande roll. Hennes kontaktskapande dialoger med prästen Annala, mecenatdottern Marja och hennes pappa och den unga krigsskadade byggnadsarbetaren Johannes är rapa och utmanande. Hon får också visa sin otroliga och lekfulla koloratur när hon berättar om pappans silkesapa Poppolinos klättrande.

Niklas Spångberg gör en stabil och sympatisk roll som kyrkoherden Annala. Han känner av sitt stora ansvar för bygget av det nya.

EVENTEMANG

IX Jorma Panula internationella kapellmästartävling

3.-7.9.24

panulacompetition.fi

CELIKIVECKAN

2-8.9.2024

Många evenemang på många ställen

www.keliakialiitto.fi

CELIKIVECKANS WEBBSEMINARIUM:

Onsdag 4.9.2024 kl. 18-19

Som glutenfri kund på ett café Att gå på café är ett trevligt tidsfördriv för många, men för någon som följer en glutenfri diet kan det också vara en spännande stund. Undrar du över säkerheten för glutenfria erbjudanden på kaféer eller de olika och varierande betydelserna av G-märkningen?

<https://www.keliakialiitto.fi/ajankohtaista/keliakiaviikko/>

RITZ

Fred 6.9.2024 19:00 - 21:30

”Stoppa Cancern”-konsert

Stoppa Cancern 2024 på Ritz är en välgörenhetskonsert arrangerad av Korsholms cancerklubb, vars intäkter går oavkortat till Österbottens cancerförening.

Abela, Cornelia Björk, Fredrik Furu, Edit Koskinen, Sofie Lundell, Lotta Borg, Månskensbonden, Sam's Garage, Rebecka Sretenovic, Peter Svanström
Kyrkoesplanaden 22A, Vasa
www.ritz.fi

KONSTRUNDAN

- Öppna ateljéer
- Avoimet ateljeet
- Open Studios

7-8.9.2024

Hundratals konstnärer bjuder

in oss till sina ateljéer. Närmare 30 från Österbotten, bland andra Karin Lipkin-Forsén och Carina Ahlskog. Och Anders Lindman på Oskars Klockgjuteri i Sundom.

www.konstrundan.fi

VASA STADSTEATER

CABARET-musikalen

Premiär 12.9.24

www.vaasankaupunginteatteri.fi

WASA TEATER

TÅRTLJUS

Premiär 14.9.24

En dramakomedi som tar dig med på en resa genom en kvinnas liv, från det att hon är 17 till det att hon fyller 107. Gick på Broadway 2022 med namnet "Birthday Candles".

www.wasateater.fi

SEINÄJOKI STADSTEATER

Själö

Musikal om de brustna hjärtans ö

Premiär: 14.9.2024

Själö berättar om en tid för bara några generationer sedan. Musikalen utspelar sig i Skärgårdshavet, på ön Själö, där Finlands första mentalsjukhus var verksamt fram till 1962. Under de senaste 70 verksamhetsåren har Själö fungerat som ett slutet mentalsjukhus för kvinnor.

Historierna om dessa kvinnor förtjänar att berättas. Om bara vi också kunde hålla hoppet lika ljust som kvinnorna i Själö i sin egen slutna gemenskap. – Direktör Pauliina Salenius

<https://seinajoenkaupungin->

teatteri.fi/ohjelmisto/seili/

WASA TEATER

Bellman – Är jag född så vill jag leva!

Premiär i Vasa: 3.10.2024

Tillsammans med Klockriketeatern erbjuder Wasa Teater en föreställning baserad på den svenska sångaren och poeten Carl Michael Bellmans liv och verk.

www.wasateater.fi

NATIONELLA FÖRETAGARDAGAR

Seinäjäki

11-12-10.2024

Entreprenörskap är en kraft som förenar oss alla!

<https://me.yrittajat.fi/valtakunnalliset-yrittajapivat/>

INTERNATIONELLA OPERADAGEN

25.10.2024

Världsoperadagen firas den 25 oktober, på Georges Bizets och Johann Strauss II:s födelsedag

<https://www.worldoperaday.com/>

BOKMÄSSAN I HELSINGFORS

24-27.10.24

Helsingfors mässhall

<https://kirjamesut.messukeskus.com/>

LAUTASELLA-utställningen

Specialdietsmässan
Helsingfors Mässhall
26-27.10.24

www.keliakialiitto.fi/messut

VAASA LITTFEST

tila - tillstånd
13.-17.11.2024
vaasa.fi/litffest

RUSK

19-23.11.24

Kamarimusiikkia Pietarsaaressa
Kaipuun kauneus
Kansainvälistä luovuutta vuoden pimeimpään aikaan
ruskfestival.fi

TIKANOJA:

ÅRETS KONSTHÄN-

DELSE I VASA

Eero Järnefelts konstutställning öppnar

23.11.2024

MEDIESPRÅK 2025: seminarium XX

Vasa 22-23 januari 2025.

Mediespråk 2025 arrangeras av Svensk presstjänst och Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi i samarbete med Svenska Yle, Hufvudstadsbladet Ab, HSS Media, ÅU Media, Svenska folkskolans vänner, Stiftelsen för Åbo Akademi, Svenska kulturfonden, Harry Schaumans stiftelse och Konstsamfundet.

<https://www.mediesprak.fi/seminariet/>

KOKKOLAN SYYSKAMARI

21.-24.8.2024

<https://www.kokkolansyyskamari.com/>

KARLEBY VINTERACCORDEON

Karleby vinteraccordeo

8.-15.2.2025

<https://talviharmonikka.com/>

KORSHOLM MUSIC FESTIVAL

i juli 2025

<https://www.korsholmmusicfestival.fi/>

KYRKOTORP

Kyrkotorpet i Pörtom: En tidlös inblick i Finlands förflutna

Inbäddat i en lugn skogsglänta i Velkmoss omkring 10 km från Pörtom kyrkoby ligger ett unikt vittnesbörd om en svunnen tid – Kyrkotorpet i Pörtom.

Som en av Finlands tre kvarvarande kyrkotorp ger denna historiska plats en fascinerande inblick i livet på landsbygden för över hundra år sedan. Kyrkotorp grundades i Finland under 1700-talet som ett sätt att ge inkomster till kyrkan. De var vanligtvis belägna i avlägsna områden, där kyrkan ägde stora skogsområden. Torpet sköttes av en arrendefamilj, som ansvarade för

att sköta skogen och betala en del av vinsten till kyrkan. I gengäld fick familjen rätt att bruka marken för sitt eget uppehälle.

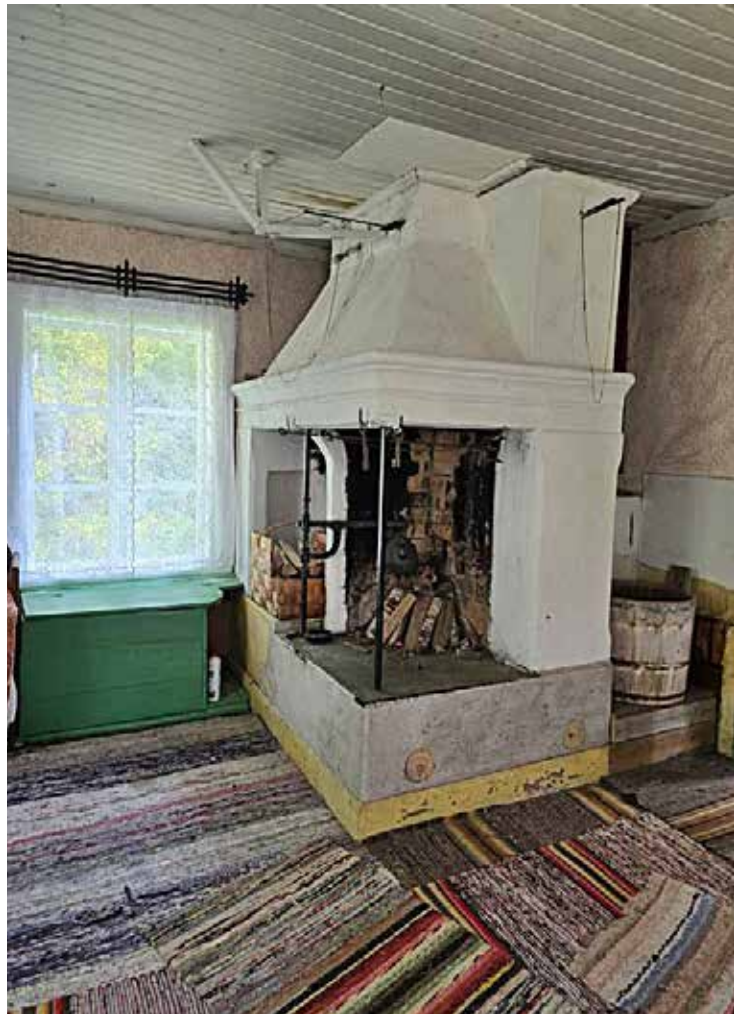
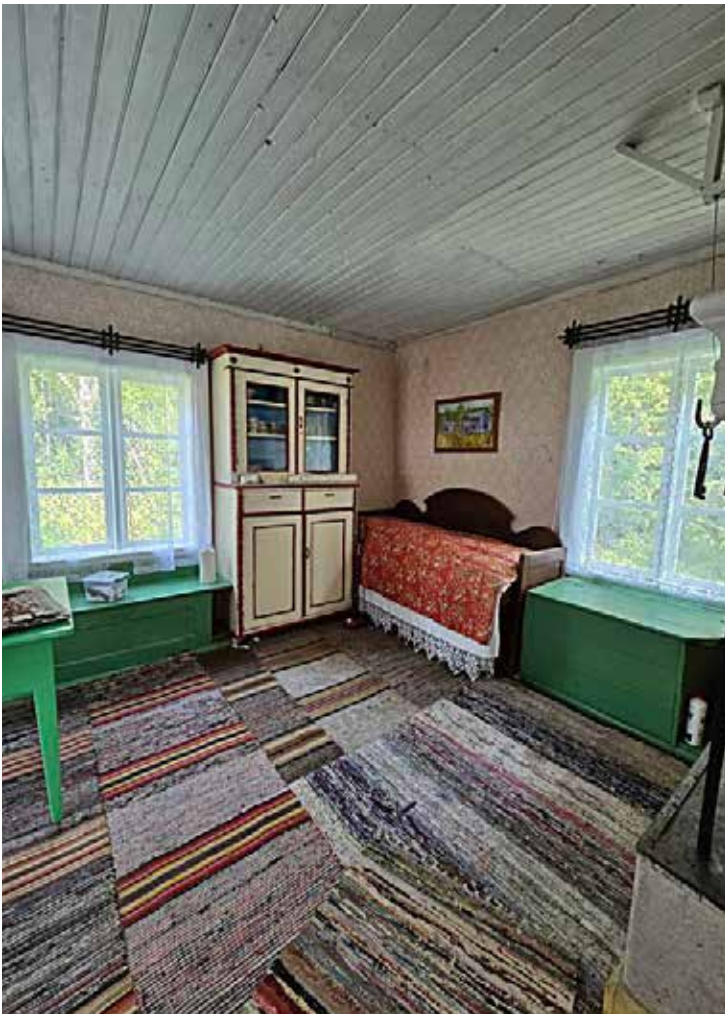
Pörtom kyrkotorp har anor från 1752, då den lokala församlingen fick 100 hektar skogsmark. Torparnas liv var utmanande, de skulle röja mark, hugga ved och sköta om sin boskap. Trots svårigheterna lyckades de försörja sig och bilda familj med många barn. Idag står Pörtom kyrkotorp kvar som ett vackert bevarat exempel på en traditionell finsk gård. Huvudbyggnaden, från början av 1900-talet, har varsamt restaurerats till sitt ursprungliga skick. Inuti kan besökarna utforska de autentiska möblerna och appa-

raterna som en gång tillhörde hyresgästfamiljerna.

I torpet finns också ett antal ekonomibyggnader, bland annat en ladugård, ett stall och ett sädesmagasin. En av de mest slående egenskaperna hos Pörtom kyrkotorp är dess fridfulla och idylliska miljö. Platsen är omgiven av frodiga skogar och lugna ängar och erbjuder en känsla av lugn och flykt. Besökare kan njuta av lugna promenader genom skogen, utforska de historiska byggnaderna och lära sig om den fascinerande historien om denna unika plats.

Pörtom kyrkotorp har under de senaste åren blivit ett populärt utflyktsmål för besökare både från Finland och utlandet.

Platsen är öppen för allmänheten under hela året och det finns guidade turer. Förutom de historiska rundturerna är torpet också värd för en flera evenemang varje sommar. Ett besök på Pörtom kyrkotorp är en resa tillbaka i tiden till en enklare tid. Här kan besökare uppleva sevärdheterna, ljuden och dofterna av livet på landsbygden i Finland som det en gång var. Det är en plats där det förflutna blir levande och där besökare kan få kontakt med den rika historien och arvet i detta vackra land.

VILLA-AVSLUTNINGEN

Österbottens räddningsverk: Användningen av fyrverkerier i samband med villaavslutningen och Veneziaden 31.8.2024

Användningen av fyrverkeripjäser vid övriga tidpunkter än årsskiftet bör enligt kemikalie-säkerhetslagens (390/2005) 91 § på förhand anmälas till räddningsmyndigheten. Lagens 92 § möjliggör att räddningsmyndigheten tillåta användningen av fyrverkeripjäser vid vissa tidpunkter och på vissa platser utan anmälan till räddningsmyndigheten.

Enligt räddningslagen (379/2011) 6 § kan räddningsmyndigheten även förbjuda användning-en av öppen eld inom ringsväsendets område eller inom en del av det för viss tid.

Räddningsdirektören beslutar att på Österbottens räddningsverks område tillåts användning av fyrverkeripjäser utan skild anmälan under tiden 31.8.2024 kl. 18.00 - 24.00 under följande förutsättningar:

Under den tid för vilken Meteorologiska institutet har utfärdat varning för terrängbrand är användningen av fyrverkeripjäser förbjuden.

Fyrverkeripjäser får inte användas på förbudsområden, i centrum av tätorter, bostadsområden och inte heller i närheten av byggnader.

En kungörelse om användningen av fyrverkeripjäser och anmälningsförfarandet publiceras i områdets officiella tidningar och delas åt försäljningspunkterna innan försäljningen inleds.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Juli 2024: Den näst varmaste månaden globalt, nära rekordet från 2023

Enligt den senaste rapporten från Copernicus Climate Change Service var juli 2024 den näst varmaste månaden som någonsin registrerats globalt, endast något svalare än juli 2023. Med en genomsnittlig yttemperatur på 16,91°C var månaden 0,68°C över medelvärdet för juli under perioden 1991-2020 och bara 0,04°C kallare än rekordet från förra året.

Denna statistik markerar slutet på en anmärkningsvärd 13-månadersperiod där varje månad satte rekord som den varmaste av sitt slag sedan tillförlitliga mätningar började. Denna långvariga värmebölja är ovanlig men inte utan tidigare exempel – en liknande trend inträffade under den starka El Niño-händelsen 2015/2016.

En närmare titt på värmen

Även om juli 2024 inte överträffade det totala rekordet från juli 2023, noterades ändå jordens två varmaste dagar någonsin, med globala medeltemperaturer på 17,16°C och 17,15°C den 22 och 23 juli. Med tanke på den lilla skillnaden och den inneboende osäkerheten i data är det omöjligt att med säkerhet säga vilken dag som var varmare, men betydelsen av en sådan extrem värme är tydlig.

Denna juli var också en påminnelse om den pågående trenden med stigande temperaturer. Månaden var 1,48°C varmare än det uppskattade förindustriella genoms-

nittet (1850-1900), en dyster indikator på hur mycket den globala temperaturen har förändrats på grund av mänsklig aktivitet.

Året hittills och vad som väntar

Den bredare bilden för 2024 är lika oroande. Årets globala temperaturavvikelse (januari-juli) är 0,70°C över medelvärdet för 1991-2020, vilket gör det 0,27°C varmare än samma period 2023. Denna avvikelse antyder att 2024 är på väg att potentiellt överträffa 2023 som det varmaste året som någonsin registrerats, såvida inte det sker en oväntad och betydande temperaturminskning under de kommande månaderna – en händelse som är extremt sällsynt i historiska data.

Europa och utanför: Regionala värmeböljor och svalare områden

I Europa var juli 2024 särskilt varm, med temperaturer i genomsnitt 1,49°C över baslinjen för 1991-2020, vilket gör den till den näst varmaste juli för kontinenten, efter juli 2010. Södra och östra Europa drabbades hårdast av värmen, me-

dan nordvästra Europa upplevde mer måttliga förhållanden.

Globalt sett hade regioner som västra USA, västra Kanada, större delen av Afrika, Mellanöstern, Asien och östra Antarktis de största avvikelserna från genomsnittstemperaturerna. Däremot registrerade områden som västra Antarktis, delar av USA, Sydamerika och Australien temperaturer under genomsnittet, vilket illustrerar den komplexa och ojämna karaktären av klimatpåverkan.

Också haven känner av värmen

Världshaven speglade denna uppvärmningstrend. Havsyntans temperatur (SST) över 60°S–60°N nådde 20,88°C i juli 2024, den näst högsta temperaturen som någonsin registrerats för månaden, bara 0,01°C under rekordet som sattes i juli 2023. Detta markerar slutet på en 15-månadersperiod där SST konsekvent har satt månadsrekord.

Det är värt att notera att medan delar av ekvatoriella Stilla havet visade kallare än genomsnittli-

ga temperaturer, vilket tyder på en utvecklande La Niña, förblev lufttemperaturen över oceanerna ovanligt hög i många regioner och förvärrade effekterna av den globala uppvärmningen.

Implikationer för framtiden

Den ihållande höga temperaturen understryker hur brådskande det är att hantera klimatförändringarna. När 2024 närmar sig att bli det varmaste året som någonsin registrerats, fungerar data från juli som både en varning och en uppmaning till handling. De mönster vi ser är inte isolerade anomalier utan en del av en större trend som kräver global uppmärksamhet och samordnade ansträngningar för att mildra de värsta effekterna av en snabbt uppvärmande planet.

Om dessa trender fortsätter kommer återverkningarna att kännas över ekosystem, ekonomier och samhällen världen över, vilket gör det allt viktigare att påskynda insatserna mot hållbara lösningar.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

National Oceanic and Atmospheric Administration i USA: Juli hetast i historien

National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) har bekräftat att juli 2024 var den varmaste månaden som någonsin registrerats på jorden. Denna alarmerande milstolpe markerar den fjortonde månaden i rad med rekordhög globala temperaturer, en stark indikator på den accelererande klimatkrisen.

Enligt NOAA:s National Centers for Environmental Information (NCEI) steg den genomsnittliga globala ytem-

peraturen i juli till häpnadsväckande 2,18 grader Fahrenheit över genomsnittet under 1900-talet. Denna aldrig tidigare skådade värmebölja brände stora delar av planeten, och Afrika, Asien och Europa genomled sina mest blåsiga julidagar någonsin. Även om Nordamerika upplevde sin näst varmaste juli, var effekterna av extrem värme på befolkningar och ekosystem fortfarande allvarliga.

Även haven visar tecken på en aldrig tidigare skådad stress. Juli månads havsyttemperaturer var de näst varmaste som uppmätts, en liten paus från de femton månader i rad med rekordvärme till havs. Experter varnar dock för att denna tillfälliga nedkylning

sannolikt inte kommer att signalera en vändning av den långsiktiga uppvärmningstrenden.

Konsekvenserna av denna ihållande hetta är långtgående. Extrema väderhändelser, såsom värmeböljor, torka och skogsbränder, har blivit allt vanligare och intensivare. Dessa katastrofer orsakar inte bara förlust av liv och egendom utan stör också ekonomier, livsmedelsförsörjning och ekosystem.

Om vi blickar framåt förutspår NOAA-forskare en 77-procentig chans att 2024 kommer att bli det varmaste året som registrerats, med en nästan säker topp-fem-placering. Denna dystra prognos

understryker det akuta behovet av globala åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser och mildra de värsta effekterna av klimatförändringarna.

Det är forskarsamhället som slår larm. Dessa rekordhög temperaturer är inga anomalier utan snarare symptom på en planet i kris. När världen brottas med den eskalerande klimatkrisen är det absolut nödvändigt att beslutsfattare, företag och individer arbetar tillsammans för att övergå till en hållbar framtid.

KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Stora städer mycket hetare än omgivande landsbygd – En växande fara med klimatförändringarna

Städer, särskilt stora sådana, blir allt varmare än sina omgivande landsbygdsområden. Detta fenomen, känt som "urban heat island effect" eller "stadens värmeö", innebär att temperaturen i urbana miljöer kan vara betydligt högre än på landsbygden.

Konsekvenserna är allvarliga och kan påverka människors hälsa negativt, bland annat genom att öka risken för hjärt- och kärlsjukdomar, luftvägsproblem och värmeslag. Med klimatförändringarna som hotar vår planet blir problemet med städernas värmeö alltmer akut.

Anledningen till värmeön är den artificiella infrastrukturen och de mänskliga aktiviteter som präglar städer. Jämfört med landsbygden, som ofta täcks av gräs, grödor, buskar eller skog, har urbana områden en betydligt större andel

asfalterade ytor. Vegetation hjälper till att kyla ner luften, medan asfalt och betong däremot absorberar värme, vilket leder till temperaturökningar. Dessutom bidrar byggnader och smala gator till att fånga värme genom att begränsa luftflödet. Även mänskliga aktiviteter, som uppvärmning av byggnader och bilkörning, ger upphov till ytterligare värme i stadsmiljön.

Sammantaget leder alla dessa faktorer till en urban värmeö-effekt, som är som mest påtaglig under natten. Då kan temperaturen i städer vara upp till 10°C högre än på landsbygden. Detta beror på att värmen som lagrats i byggnader och vägar under dagen avges under natten.

Effekten är särskilt tydlig i större städer. Exempelvis registreras regelbundet temperaturer i centrala London och Paris som är cirka 4°C högre än i omgivande landsbygd på natten. Både dessa städer, liksom många andra runt om i Europa och värl-

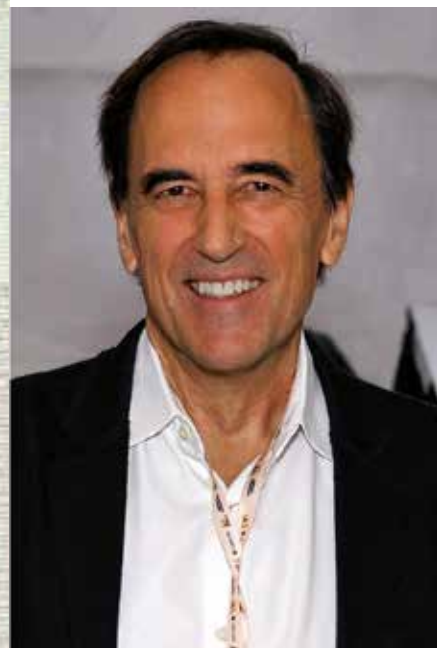
den, upplever värmepåfrestningar som leder till folkhälsoproblem.

För att hantera detta växande problem arbetar stadsplanerare och lokala myndigheter med att utveckla strategier för att minska värmepåfrestningen i städer. Lösningarna kan innefatta att öka andelen så kallad grönblå infrastruktur. Exempel på detta är ökad vegetations-täckning, till exempel genom gröna tak, och mer vattenytor. För att kunna genomföra dessa förändringar behöver man dock först skaffa sig en detaljerad bild över hur temperaturen varierar inom de urbana miljöer som man ansvarar för.

Att hantera städernas värmeö är en viktig del av arbetet för att göra städer mer hållbara och hälsosamma att leva i, särskilt med tanke på de framtida klimatförändringarna. Genom att minska värmepåfrestningen kan vi skapa en bättre livskvalitet för invånarna och samtidigt bidra till en mer hållbar framtid. (KÄLLA: C3S)

LITTERATUR

Jeff Goodell: Krönikören om klimatförändringar

Jeff Goodell har framtått som en av de mest framträdande rösterna om klimatförändringar i den litterära världen. Hans två senaste verk, "The Heat Will Kill You First" och "The Water Will Come", ger en skarp men nödvändig bild av den typ av värld som klimatförändringarna förbereder för oss.

Jeff Goodell är en välkänd amerikansk författare som har ägnat sin karriär åt att studera och rapportera om klimatförändringar. Goodell är född 1959 i Palo Alto, Kalifornien, och har upplevt ett omväxlande liv före sin karriär som författare. Han har arbetat som blackjack-dealer, glasmontör, städare, bartender, professio-

nell motorcyklist, redaktör för en rysk litterär tidskrift och teknikskribent på Apple.

Goodells mångsidiga bakgrund kan ha påverkat hans förmåga att närma sig klimatförändringarna från olika perspektiv. Han har lyckats kombinera vetenskaplig stringens och mänskligt berättande på ett sätt som gör hans böcker både informativa och engagerande.

Goodell är också en aktiv social influencer. Han har varit gästforskare i Nya Amerika och fick ett Guggenheim-stipendium 2020. Dessutom är han en regelbunden kommentator i olika medier.

Även om Goodells liv har varit fullt av äventyr och arbetslivserfarenheter, har han hittat sitt kall i att studera klimatförändringar. Hans skrifter är viktiga röster som hjälper oss att förstå omfattningen och konsekvenserna av denna globala utmaning.

"The Heat Will Kill You First" är en djupdykning i de förödande effekterna av en värmebölja. Goodell beskriver inte bara stigande temperaturer, utan studerar dess konkreta konsekvenser för människor, samhälle och ekosystem. Boken är både vetenskapligt informativ och mänskligt berörande, och den har fått mycket beröm från både kritiker och läsare.

"The Water Will Come" fokuserar å andra sidan på hotet från stigande havsnivåer. Goodell undersöker noga hur klimatförändringarna förändrar livet i kustområdena och vilka konsekvenser de kommer att få globalt. Boken är både en varning och en uppmaning till handling, och den har väckt en debatt om hur vi kan förbereda oss för framtida utmaningar.

Goodells skrivstil är tydlig och informativ, men samtidigt lyckas han förmedla en kän-

sla av brådska till läsaren. Hon kombinerar vetenskapliga fakta med personliga berättelser, vilket gör hennes böcker både informativa och inspirerande.

"Goodell är en mästare på att berätta historier som får oss att tänka och agera", skrev The New York Times Book Review. "The Heat Will Kill You First" är en oroväckande och nödvändig bok."

"Water Is Rising" har fått beröm för att ge en realistisk och konkret bild av effekterna av havsnivåhöjningen. "Goodell har lyckats fånga läsarens uppmärksamhet och väcka oro inför framtiden", skrev The Guardian.

Kuva: Author Jeff Goodell at the 2023 Texas Book Festival in Austin, Texas, United States. Larry D. Moore
Creative Commons Attribution 4.0

ASTRONOMI och ASTROLOGI

Merkurius Retrograd: Ett verkligt men magiskt fenomen i augusti 2024

När augusti 2024 rullar in är det dags för ännu en period av Merkurius retrograd, ett astrologiskt fenomen som fångar uppmärksamheten hos både stjärnskådare och astrologentusiaster. Denna händelse, som ofta beskylls för kommunikationsproblem, resekaos och tekniska störningar, är djupt rotad i både astronomiska observationer och kulturell folklöre.

Vad är Merkurius retrograd? Merkurius retrograd inträffar när planeten Merkurius ser ut att röra sig bakåt i sin omloppsbanan, sett från jorden. Detta är en optisk illusion som inträffar tre till fyra gånger om året och varar i ungefär tre veckor varje gång. I verkligheten rör sig Merkurius inte bakåt, utan det är när den passerar jorden i sin omloppsbanan som den verkar göra det.

Under augusti 2024 pågår retrograd från den 4 augusti till den 28 augusti. Under denna period rör sig Merkurius genom Jungfruns tecken, vilket den också styr, vilket enligt astrologer förstärker effekterna av denna period.

Merkuriusretrogradiastrologin Inom astrologin styr Merkurius kommunikation, resor, teknik och informationsutbyte. När Merkurius är retrograd anses dessa områden vara mer benägna till miss-

förstånd, förseningar och fel. Avtal som undertecknas, e-post som skickas eller reseplaner som görs under Merkurius retrograd anses ofta vara mer utsatta för problem.

Astrologer råder ofta till försiktighet under Merkurius retrograd och föreslår att man granskar detaljer noga, dubbelkollar kommunikationer och undviker att fatta stora beslut tills retrograden har passerat. Det är en tid då det rekommenderas att reflektera och omvärdera snarare än att starta nya projekt.

Augusti 2024 retrograd i Merkurius framhäver uppmärksamhet på detaljer, praktiska bekymmer och dagliga rutiner. Denna period kan medföra utmaningar relaterade till organisation, hälsa och analytiskt tänkande. Missförstånd kan uppstå oftare i professionella miljöer eller i frågor relaterade till hälsa och service.

Den kulturella betydelsen av Merkurius retrograd Merkurius retrograd har blivit ett kulturellt fenomen och används ofta humoris-

tiskt för att förklara vardagliga missöden. Från missade möten till datorhaverier, många människor hänvisar till Merkurius retrograd som en praktisk förklaring till livets små irriterande problem.

Det är dock viktigt att närma sig detta fenomen med ett balanserat perspektiv. Medan vissa människor tycker det är användbart att anpassa sina aktiviteter efter astrologiska insikter, ser andra Merkurius retrograd som en påminnelse om vikten av att sakta ner och öva tålmod, oavsett deras tro på astrologi.

Tips för att navigera under Merkurius retrograd Oavsett om du är en stark troende på astrologi eller bara nyfiken, här är några praktiska tips för att hantera Merkurius retrograd:

Dubbelkolla allt: Se till att alla detaljer i dina reseplaner, arbetsprojekt och andra viktiga åtaganden är bekräftade och ha reservplaner redo.

Utnyttja tiden för reflektion: Använd denna period för

att omvärdera tidigare projekt, relationer eller beslut. Fundera över vad som kanske behöver justeras snarare än att starta nya projekt.

Var flexibel: Var beredd på det oväntade och försök att vara anpassningsbar när planer går snett.

Vad händer härnäst? När Merkurius retrograd i augusti 2024 närmar sig sitt slut den 28 augusti, kommer många att dra en lättnadens suck. Oavsett om du tror på dess astrologiska påverkan eller inte, kan denna period fungera som en påminnelse om vikten av mindfulness, förberedelse och anpassningsförmåga i vår snabbväxande värld.

För dem som följer astrologi markerar slutet av Merkurius retrograd en återgång till smidigare kommunikation och planering. För andra kan det helt enkelt signalera slutet på en intressant period där himmelska händelser möter mänsklig nyfikenhet och kulturellt uttryck.

BIOGRAFISKT BIBLIOTEK

Eeva Kauppi - arvostettu oikeuspsykiatri ja vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja

NAISTEN ÄÄNI Suomi Finland 100

Kuuntele

Eeva Kaupin kuuden sanan hoito-ohje: "rajaava rakkaus, valvottu vapaus, lempeä väkivalta"

Lapsuus

Eeva Ottila Kauppi syntyi vuonna 1921 Mäntylän suurperheen kuudentena lapsena. Perheeseen syntyi yhdeksän lasta, joista yksi poika kuoli maassa raivonneeseen espanjankuumeeseen. Isä oli torpan poika Kaarlo Vihtori Haavisto, joka toimi pehtorina Sigrid Ottilia Tammelan kotitalossa.

Sigrid ihastui talon pehtoriin ja sai alkuvastustuksen jälkeen vanhempiensa siunauksen avioliiton solmimiseen. Nuorelleparille annettiin jopa rahoitus tilan ostoon Kokemäen Kuurolasta. Silloisen tavan mukaan nuori isäntä raivasi suosta lisämaata saaden näin perheelleen keskikokoisen maatalon, jossa oli 20 ha viljeltyä ja 40 ha metsää. Sigridin isän vaatimuksesta kotiväyn oli muutettava nimensä Haavistosta Mäntyläksi.

Vaasan Suomalaisen Naisklubi ry:n kunniapuheenjohtaja.
Kuva klubin kuvakokoelmasta

Eeva Kauppi, en känd psykiater som verkade hela sitt liv i Vasa

Projektet "Kvinnor berättar": Tusen kvinnors berättelser lagts till i det biografiska biblioteket

**Minst 50 berättelser med anknytning till Vasa!
Flera nya berättelser!**

Det finländska samhällets och kulturens historia har till stor del byggts på människors handlingar och inflytande, men kvinnornas roll i denna berättelse har ofta försumrats. Kvinnors handlingar, influenser och livserfarenheter har dokumenterats förvånansvärt lite i det kollektiva minnet. För att ändra på detta har projektet "Kvinnor berättar fötts," vars mål är att göra kvinnors berättelser och inflytande till en del av den finländska historieskrivningen.

Webbpublikationen Kvinnor berättar (Naisten Ääni), som lanserades 2017 för att fira Finlands 100-årsjubileum, är en del av Finlands Kvinnoförbunds arbete med att producera omfattande material om finländska kvinnors liv och deras inverkan på samhället. Kärnan i projektet är viljan att producera och sprida information om vad kvinnor har

gjort, hur de har bidragit till samhällets utveckling, hur de har levt och hur de har övervunnit livets utmaningar.

Våren 2024 publicerades den tusende biografien, och många fler har tillkommit sedan dess. Minst femtio historier berättar om kvinnor från Vasa eller kvinnor vars liv är kopplade till vår stad.

Det är skäl att nämna några kända Vasabor vars biografi finns i Kvinnornas röstbibliotek: Irma Rewell, Ritva Hyöky, Eeva Kauppi, Alexandra Frosterus-Sältin, Rosina Heikel,

Ett mångsidigt deltagande i nätpublikationen är välkommet, och nationella, lokala och familjekvinnor är välkomna att delta. Syftet är att lyfta fram olika berättelser och erfarenheter: vardagshjältinnor, de som slitit i organisationsarbetet, synliga och osynliga, högljudda och tysta. Vi vill sammanställa material som speglar de finländska kvinnornas mångsidiga bidrag till samhället och kulturen.

Du kan skriva nya biografiska artiklar för Women's Voice onlinepublikation

eller kopiera tidigare publicerade artiklar i kvinnoorganisationers tidskrifter, så länge det ursprungliga förlaget har tillstånd att publicera på nytt. Dessutom utmanar vi organisationer och enskilda medborgare att delta i insamlingen och dokumentationen av kvinnors berättelser i sina egna samhällen. Målet är att göra Women's Voice-projektet till en uppvisning i kvinnors styrka och samtidigt skapa en unik helhet av information om finländska kvinnors liv.

På sidan Bli en del av oss finns fler tankar och idéer om hur var och en av oss kan delta i projektet Women's Voice och göra de finländska kvinnornas berättelser mer synliga och meningsfulla. Kom med och hjälp oss att berätta de finska kvinnornas oförglömliga historier! Women's Voice-biblioteket är permanent online och kommer också att vara till nytta för forskare i årtionden framöver – eller århundraden!

Här hittar du Women's Voices biografiska bibliotek:

<https://www.naistenaani.fi/>

Viola Gahmberg, vaasalainen rakastettu Lis Laviola

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Viola Gahmberg, joka tunnetaan näyttämön lady Lis Laviolana, on tehnyt merkittävän 42 vuoden uran teatterissa.

Sukujuuret

Lis Saviolan sukujuuret ovat mielenkiintoiset. Hänen esivanhempien elämää ovat muokanneet suuret maailman tapahtumat, kuten Puolan jakautuminen ja Venäjän vallankumous. Esivanhemmat ovat kotoisin Puolasta, joka on ollut monien perimyssotien ja jakojen näyttämönä. Puola jaettiin vaiheittain Venäjän, Preussin ja Itävallan kesken, ja Wienin kongressissa 1815 suurin osa Puolan Kuningaskuntaa siirtyi Venäjän omistukseen. Kapinat ja vallankumoukset jatkuivat, ja alkoi häikäilemätön venäläistämistyö Venäjän vallankumoukseen

Viola Gahmberg

Viola Gahmberg, bättre känd som Lis Laviola

Fanny Churberg – Vaasasta lähtöisin oleva taiteen pioneeri ja Suomen Käsityön Ystävät - yhdistyksen perustaja

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Fanny Churberg syntyi 12. joulukuuta 1845 silloisessa Nikolainkaupungissa, eli nykyisessä Vaasassa. Hän oli lasarettilääkäri Matias Christian Churbergin ja hänen vaimonsa Maria Ulrika Peranderin seitsenlapsisen perheen kolmas lapsi. Neljä lapsista kuoli nuorena, ja Fanny menetti äitinsä vain 12-vuotiaana. Hän varttui kahden nuoremman veljensä, Waldemarin ja Torstenin, kanssa, ja osallistui heidän hoitamiseensa. Fannyn isän kerrotaan olleen hieman erikoinen luonteeltaan ja pitkään sairastellut ennen kuolemaansa vuonna 1865, kun Fanny oli 20-vuotias.

Teini-ikäisenä Fanny lähetettiin opiskelemaan vuosiksi 1857–1859 Porvooseen Emma Christina Peranderin tyttöpensionaattiin, ja sen jälkeen Viipurin tyttökouluun vuosina 1860–1861. Isänsä kuoleman jälkeen sisarukset muuttivat Helsinkiin tätinsä luokse.

Fanny saattoi olla kihloissa tunnetun taiteilijan Berndt Lindholmin kanssa, mutta he eivät koskaan avioituneet.

Fanny Churberg, en av 1800-talets stora konstnärer

Jane Trygg-Kaipiainen - Monipuolinen vaikuttaja ja luova tahtonainen

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Jane Trygg-Kaipiainen elämää ohjaa voimakas vaikuttamisen tahto ja epäkohtien korjaaminen.

Lapsuus

Jane on syntynyt Sakari Topeliuksen päivänä Heidekenillä, eli hän on aito turkulainen. Hänen syntymäkotinsa oli Raunistulassa. Isä oli monen sukupolven turkulainen. Äiti oli syntyjään Oulun seudulta. Isä oli sotalapsena ensin Tankassa ja sitten Ruotsissa. Äiti muutti lapsena äitinsä kanssa Ruotsiin. Vanhempien taustan vuoksi perhe koki aina olevansa pohjoismaalaisia. Jane sai viettää yhden kesän Ruotsissa isoäidin luona ja oppi ruotsin kielen käytännössä. Perhe oli kielitaitoinen ja arvosti koulutusta.

Jane Trygg-Kaipiainen

Jane Trygg-Kaipiainen

Pirkko Koskiahde - Neljännesvuosisata vapaaehtoistoimintaa

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Suurella sydämellä vapaaehtoistoimintaa neljännesvuosisata Vaasan Suomalaisen Naisklubin hyväksi.

Pirkko Koskiahde on omistautunut suurella innolla ja sydämen palolla 25 vuotta Vaasan Suomalaisen Naisklubi ry:n sekä Asunto Oy Vaasan Lieden ja Asunto Oy Vaasan Purren asioiden kokonaisvaltaiseen hoitamiseen ja huolehtimiseen. Näistä tuli Pirkolle kuin omia lapsia, joista hän kantoi huolta yötä päivää.

Pirkko on syntyperäinen vaasalainen yrittäjäperheen esikoinen. Isä harjoitti autojen verhoomotoimintaa ja toimi ohella Jurvan käsityökoulun opettajana. Lisäksi hän oli aktiivinen politiikassa ja musiikkiharrastuksissa. Äiti oli lähtöisin körttiläisestä suurperheestä Nilsiästä. Hän oli huolehtiva perheenäiti, valmisti perheen vaatteet sekä toimi myös yrityksen ompelimosassa.

Pirkon lapsuus oli onnellinen. Perheessä luettiin ja laulettiin paljon. Kesät nelihenkinen perhe vietti omistamallaan pienellä maatilalla Westervikissä, joka siihen aikaan oli vielä aitoa maaseutua hyötykoti-eläiminen. Lapsuuden kodin perintönä Pirkolta kasvoi maalaisjärkinen, toimeen tarttuva, tuottä ja kulttuuria arvostava rohkea

Pirkko Koskiahde

Pirkko Koski

Alexandra Theodora Frosterus-Sältin, unohdettu vaasalainen taiteilija

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Kuka on Suomen tunnetuin ja samalla unohdettuin naispuolinen taiteilija? Kenen teoksia miljoonat suomalaiset ovat ihastelleet yli sadan vuoden ajan? Kuka vaasalainen taiteilija on ollut unohdettu kymmenien vuosien ajan ilman, että Vaasassa olisi ainoatakaan muistomerkkiä tai patsasta hänelle, puhumattakaan siitä, ettei kaupungissa ole yhtään hänen mukaansa nimettyä katua? Kuka on taiteilija, jonka terveyttä edistäviä piirustuksia koululaisemme ovat katselleet 120 vuoden ajan? Kuka naispuolinen taiteilija on inspiroinut Eppu Normaalin koskettavaan lauluun "Murheellisten laulujen maa"? Kuka on vaasalainen taiteilija, jonka piirustukset olivat osasyynä siihen, että Suomessa oli historian alussa kieltolaki? Kuka on vaasalainen taiteilija, jonka taulu on presidentin kansliassa? Tämä kuuluisa taiteilija on tohtori Alexandra Theodora Frosterus-Sältin.

Lapsuus

Alexandra Frosterus syntyi 6. joulukuuta 1837 Inkoossa. Hänen vanhempansa olivat teologian professori Benjamin Frosterus ja Wilhelmina Sofia af Gadolin. Benjamin Frosterus oli syntynyt Pudasjärvellä 28. huhtikuuta 1792. Kalajoen kirkkoherran Johan Frosteruksen ja tämän ensimmäisen vaimon Marian Westzyntiuksen poikana. Robert Frosterus, Kuopion ensimmäinen piispa, oli hänen velipuolensa. Benjamin Frosterus väitteli teologiassa vuonna 1821 ja vihittiin papiksi 1824. Hänestä tuli kirkkohistorian professori vuonna 1829. Benjamin muutti perheeseen 1. toukokuuta 1838 Vaasaan. Hänestä tuli silloiselta nimeltään Mustasaaren ja Vaasan seurakunnan kirkkoherra. Alexandra vietti lapsuutensa Hagan pappilassa. Talo seisoo edelleen samalla paikalla lähellä Vanhaa Vaasa ja toimii nykyään Vaasan ruotsinkielisen seurakunnan edustustilana.

Alexandra Theodora
Frosterus-Sältin 1860-luvulla
(Museolaitos, kuva väritetty)

Alexandra Frosterus-Sältin, en känd vasa-konstnär

Pali-Maja, Marie Johansdotter Berg - Skrev första dikten om alkoholens negativa sidor

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Marie Johansdotter Berg, känd under sin pseudonym Pali-Maja, föddes den 10 december 1784 i Pali, en gårdsgrupp vid Österlandsvägen i Pörtom. Hennes far, Johan Hansson Uppgård, hade flyttat till Pörtom från Pjälax i Närpes, sedan han gift sig med Maria Greta Uppgård och därmed blivit ägare till hälften av ett hemman med namnet Uppgård. Då hemmanet skiftades fick familjen flytta till en äng med namnet Pala eller Pali, ett namn som lever kvar ännu i vår tid. Familjen hade 14 barn, varav 9 klarade sig till vuxen ålder. Isak Smeds berättar om familjen i den diktbok som publicerades år 1882: "Alla barnen var utrustade med klokt huvud och lyckliga anlag att lära allt vad som föll dem i hågen."

Hon avled den 11 oktober 1867 i Närpes. Hon var på sin tid den mest produktiva kvinnliga poeten i vårt land.

På sin tid var hon en av de mest aktade personerna i Närpesnejden. År 1882 publicerades en bok innehållande de dikter som återfunnits och i förordet till denna skriver lektor Isak Smeds från Petalax: "Den skaldinna, vars visor otvivelaktigt allmännast sjungas över hela Österbotten och vilken jag i barndomen i min hembygd hört med så stor beundrad och aktning omtalas."

Pali-Maj måste nog ha varit väldigt begåvad, för redan som 18-åring blev hon "skolmästarinna" och i den rollen handlade hon undervisningen av barn i många byar i Närpes. Redan som 18-åring började hon skriva dikter. Som 20-åring besökte hon Stockholm, en resa som gick med båt från Närpes. Hennes medresenärer lär ha betecknat henne som en "sångfågel".

År 1814 födde hon en son vars far var Mats Matsson Snickars från Normäs i Närpes. På den tiden var utomäktenskapliga förbindelser både skamliga och olagliga. Hon fick sota för detta "brott" med böter, men värre var att hon fick lida för sitt skamfilade anseende resten av sitt liv.

Pämbilden till den
diktsamling med Pali-Majas
dikter som utgavs år 1882

Pali-Maja, en poet född i Pörtom

**Här hittas alla berättelser:
<https://www.naistenaani.fi/>**

HÄLSA

Bearbetat kött och demens: Ny forskning visar på ett oroande samband

Nya forskningsrön har ökat oron över hälsoriskerna med bearbetat kött, särskilt dess potentiella påverkan på hjärnhälsan. En studie som presenterades vid Alzheimer's Association International Conference har lagt till bevis för att en kost rik på bearbetat rött kött kan vara kopplad till en ökad risk för demens.

Studien och dess resultat
Studien, som följde över 130 000 vuxna under mer än fyra decennier, visade att personer som konsumerade minst två portioner bearbetat rött kött per vecka hade en 14 % högre risk att utveckla demens jämfört med de som åt färre än tre portioner per månad. Bearbetat rött kött, som bacon, korv och charkprodukter, innehåller ofta konserveringsmedel som nitriter och höga nivåer av natrium, vilket tros bidra till kognitiv nedgång.

Intressant nog visade studien också att varje ytterligare daglig portion av bearbetat rött kött motsvarade en ko-

gnitiv åldring på 1,6 år. Denna effekt var särskilt tydlig i de delar av hjärnan som är ansvariga för språk och exekutiv funktion, vilket är avgörande för beslutsfattande och beteendekontroll.

Bearbetat vs. obearbetat kött: En viktig skillnad

Det är viktigt att notera att obearbetat rött kött, som färskt nötkött eller lamm, inte var kopplat till samma kognitiva risker. Faktum är att måttlig konsumtion av obearbetat kött till och med kan ha en skyddande effekt på hjärnhälsan, även om detta område kräver ytterligare forskning. Skillnaden mellan bearbetat och obearbetat kött är avgörande, eftersom det tyder på att de skadliga effekterna sannolikt beror på de tillsatser och konserveringsmetoder som används i bearbetat kött, snarare än själva köttet.

Större hälsoimplikationer

Denna forskning överensstämmer med tidigare studier som har kopplat bearbetat

kött till en rad hälsoproblem, inklusive hjärtsjukdomar, cancer och diabetes. De höga nivåerna av matfetter, natrium och kemiska konserveringsmedel i bearbetat kött är kända för att bidra till dessa tillstånd, som också är riskfaktorer för demens.

Kostrekommendationer för hjärnhälsa

Mot bakgrund av dessa resultat rekommenderar hälsospecialister att minska intaget av bearbetat rött kött och ersätta det med hälsosammare alternativ. Att införliva mer växtbaserade livsmedel som nötter, bönor och grönsaker i kosten minskar inte bara risken för demens utan stöder också det allmänna välbefinnandet. För dem som har begränsad tillgång till färska produkter kan alternativ som konserverade bönor (med reducerat natriuminnehåll) och frysta grönsaker vara praktiska och näringsrika substitut. Helhetsperspektivet Även om studiens resultat är

övertygande är det viktigt att komma ihåg att kosten bara är en del av pusslet när det gäller att förebygga demens. Ett holistiskt förhållningssätt till hjärnhälsa inkluderar också regelbunden fysisk aktivitet, tillräcklig sömn, socialt engagemang och mental stimulans. Eftersom vi lever längre blir de val vi gör idag kring vad vi äter allt viktigare för vår kognitiva hälsa. Att minska konsumtionen av bearbetat kött kan vara ett enkelt men betydelsefullt steg för att bevara hjärnans funktion och minska risken för demens när vi åldras.

Sammanfattningsvis understryker den växande mängden bevis mot bearbetat kött vikten av att göra medvetna kostval för att upprätthålla hjärnhälsan. Även om fallet inte är avgjort, tyder den nuvarande forskningen starkt på att när det gäller bearbetat kött är mindre mer – inte bara för våra hjärtan, utan också för våra hjärnor.

HÄLSA

Tandinflammation orsakar stroke hos unga, enligt en finländsk studie

Skyddar mot blodpropp i hjärnan

En ny finsk studie har kopplat parodontit, en allvarlig form av tandköttssjukdom, till en ökad risk för stroke hos unga vuxna. Forskningen, som publiceras i tidskriften »Journal of dental research«, fann man att personer i åldern 18 till 49 år med parodontit var betydligt mer benägna att drabbas av kryptogen ischemisk stroke (CIS), en typ av stroke med okänd orsak. Studien fann också ett samband mellan nyligen genomförda invasiva tandingrepp och en ökad risk för stroke, särskilt hos personer med ett hjärtfel som kallas patenterad foramen ovale (PFO). Forskare tror att inflammationen som orsakas av parodontit kan spela en roll i utvecklingen av blodproppar, vilket kan leda till stroke. Dessutom kan tandingrepp introducera bakterier i blodomloppet, vilket potentiellt ökar risken för stroke hos mottagliga individer. I studien betonas vikten av god munhälsa, särskilt för unga. Regelbundna tandkontroller och korrekt munhygien kan hjälpa till att förebygga parodontit och dess associerade hälsorisker.

Den nya alzheimermedicinen kommer till Finland nästa år?

Alzheimers sjukdom är en förödande sjukdom som gradvis tar bort minnet och tankeförmågan. Även om det ännu inte finns något perfekt botemedel finns det ljus i slutet av tunneln vid horisonten. Den amerikanska läkemedelsmyndigheten FDA har godkänt ett nytt alzheimerläkemedel, Lecanemab, för tidig behandling av sjukdomen.

Lecanemab är ett så kallat sjukdomsmodifierande läkemedel som tar bort plack från hjärnan, så kallad beta-amyloid. Dessa plack har kopplats till utvecklingen av Alzheimers sjukdom. Även om läkemedlet ännu inte har visat sig förlänga livet på patienter eller bota sjukdomen, har det visat lovande resultat genom att bromsa sjukdomsförloppet.

Lecanemab har i kliniska

prövningar visat sig signifikant minska amyloida plack i hjärnan. Detta är ett viktigt steg framåt, eftersom tidigare studier har antytt att amyloida plack är en nyckelfaktor i patologi vid Alzheimers sjukdom. Även om Lecanemab är ett lovande läkemedel är det viktigt att komma ihåg att det ännu inte är allmänt tillgängligt. Läkemedlets säkerhet och effekt behöver fortfarande undersökas mer ingående. Dessutom kan priset vara högt till en början, vilket kan begränsa dess tillgänglighet.

I Finland förväntas lecanemab komma nästa år om det godkänns av den finska läkemedelsmyndigheten Fimea, men introduktionen av läkemedlet kommer att kräva noggrann utvärdering och ett tydligt urval av patienter.

Det är viktigt att betona att forskningen kring Alzheimers sjukdom pågår och att nya behandlingar utvecklas hela tiden. Lecanemab är ett av

de lovande alternativen, men det är ännu inte lösningen på alla problem för personer med Alzheimers sjukdom. Mer forskning och utveckling behövs för att besegra Alzheimers en gång för alla.

Det finns dock anledning att hoppas att det i framtiden kommer att finnas möjlighet till effektivare behandlingar och till och med förebyggande av sjukdomen.

Obs:

Denna artikel är skriven på ett icke-tekniskt sätt och ersätter inte informationen från läkaren. Personer med Alzheimers sjukdom bör diskutera sina behandlingar med sin egen läkare.

PS

Europeiska läkemedelsverket har inte godkänt denna medicin och när den kommer till Finland är därmed helt öppet.

Linda Tigerstedt talade om ulcerös colit

En av sommarens sommarpratere i Radio Vega är Linda Tigerstedt som för något år sedan insjuknade i ulcerös colit, en tarmsjukdom som kom att förändra hennes liv.

Hon berättar ingående om hur det är att sitta på wc flera timmar per dag och hur man då gärna reserverar någon bra bok att läsa.

Varje år diagnostiseras omkring 3000 finländare med en tarmsjukdom. En av dem som insjuknat är Linda Tigerstedt. Som utbildad näringsrådgivare kan hon använda sig av sina egna erfarenheter i arbetet. Hon lyfter upp att vi äter för mycket processad mat, för mycket fet mat, för mycket rött kött, för mycket salt men också för mycket socker. Vi äter helt enkelt för mycket, men det vi får i oss är näringsfattigt. Vi behöver tillräckligt med protein, goda fetter, grönsaker och fibrer för att orka och må bra. Dessutom sitter vi för mycket stilla, säger Linda Tigerstedt.

KONSTHISTORIA

Fanny Churberg: Konstnär med hela sitt hjärta

Fanny Churberg föddes den 12 december 1845 i dåvarande Nikolajstad, nuvarande Vasa. Hon var det tredje barnet i en familj med sju barn, där fadern Matias Christian Churberg var läkare och modern Maria Ulrika Perander. Fyra av barnen dog i ung ålder, och Fanny växte upp med sina två yngre bröder, Waldemar och Torsten.

Som tonåring skickades hon till Borgå för att gå i skola på Emma Christina Peranders flickpensionat åren 1857–1859. Hon gick också på flickskolan i Viborg åren 1860–1861. Modern dog redan 1858, när Fanny var bara 12 år gammal, och fadern dog 1865, när Fanny var 20 år. Syskonen flyttade till Helsingfors för att bo hos sin faster. Fanny var möjligen förlovad med Berndt Lindholm, men de gifte sig aldrig.

I Helsingfors började Fanny Churberg sina konststudier genom att ta privatlektioner. Hennes lärare var Selma Schaeffer och Alexandra Frosterus-Såltin (1865–1866), Emma Gyldén och Berndt Adolf Lindholm (1866–1867). Hon fortsatte sina studier som privat elev för Carl Ludwig åren 1867–1868 och 1871–1874 i Düsseldorf, Tyskland, där det fanns en välrenommerad konstakademi. Men hon återvände alltid till Finland för att måla under somrarna. Hon var också en av de första finska konstnärerna som studerade i Paris. Churberg var privat elev till Vilhelm von Gegerfelt i Paris år 1876. År 1878 besökte hon världsutställningen i Paris, och henn-

nes intresse för folkkonst ökade.

Churberg är en av de mest betydelsefulla figurerna i Finlands konsthistoria. Hennes korta men intensiva karriär lämnade ett bestående avtryck på den nationella konstscenen. Churbergs produktion är ex-

ceptionellt kraftfull och personligt präglad, och hennes målningar fascinerar och inspirerar än idag.

Churberg var en av de modiga kvinnor som bröt mot traditionella könsroller. Hon studerade konst i Düsseldorf, vilket var ovanligt

för kvinnor vid den tiden. Åren i Tyskland stärkte hennes intresse för landskapsmålning, som senare blev hennes huvudsakliga inriktning.

I Churbergs målningar är naturen mer än bara en bakgrund; den är huvudpersonen. Hon fångade den finländska naturens djupaste väsen, dess ljus, färger och stämningar. Hennes verk innehåller både kraft och råhet, men också djup kärlek och förståelse.

Churbergs mest kända målningar inkluderar "Efter åskan", "Höst i Borgå" och "Tallskog". Dessa verk är som fönster till en annan värld, där naturen är både vacker och skrämmande, lugn och stormig. Churberg lyckades förmed-

la en helhetsupplevelse till betraktaren som dröjer kvar länge.

Tyvärr blev Churbergs konstnärliga karriär kort av flera orsaker, bland annat på grund av hennes brors och hennes egen sjukdom. Karriären avbröts år 1880. Innan dess hade hon dock målat cirka 300 verk. Hon dog år 1892. Hennes död var en stor förlust för konstvärlden, även om hennes betydelse för den finska konsten blev uppenbar först i början av 1900-talet.

I Arena-tidningen nummer 1 år 1920 skrev Signe Tandefelt en lång artikel om Fanny Churberg. Artikelns sista stycke lyder: "Intensiteten som hon lade i allt sitt arbete genom livet, i yttre och inre

upplevelser, kunde inte undgå att tära på hennes livskraft och redan år 1892 var den slut för alltid. Hennes oavbrutna, outtröttliga liv fullt av arbete, Fanny Churberg ägnade endast några få år åt konstnärligt skapande, men det hon producerade under dessa år tillhör det bästa och mest personliga i finsk konst."

Fanny Churberg är fortfarande en av Finlands konstvärlds klarast lysande stjärnor. Hennes verk fortsätter att inspirera och förvåna generationer.

(Källa: bl.a. Wikipedia)

KÅSERI

Kåseri: Jordgolv vs. betong – en oväntad hälsofråga?

Vi har länge sett betonggolv som ett tecken på modernitet och hygien. Men vad händer om den gamla sanningen om att jordgolv är ohälsosamma inte stämmer?

En pågående studie i Bangladesh utmanar nu våra fördomar om golvens roll för vår hälsa.

Studens officiella namn är ”Cement floors and child health (CRADLE): a randomized trial in rural Bangladesh” och den hittas på nätet. Studien leds av Jade Benjamin-Chung, en forskare på Stanfords universitet i USA.

Forskarna i Bangladesh jämför nu om små barn i hus med jordgolv får fler tarminfektioner än barn i hus med betonggolv. Resultatet av studien kan få stora konsekvenser, inte bara för utvecklingsländer, utan även för våra egna hemmiljöer.

Tänk om det visar sig att jordgolv, med sina naturliga material, faktiskt kan ha en positiv inverkan på vår hälsa? Kanske kan jordgolv bidra till en mer balanserad mikrobiom, det vill säga de miljarder bakterier som lever i och på oss. Det finns ju en växande forskning som

visar att vår tarmflora har en avgörande roll för vår hälsa.

Om studien i Bangladesh visar att jordgolv kan vara hälsosammare, vad betyder det för oss här i våra nordiska länder? Ska vi börja

av andra kulturer där jordgolv är en naturlig del av boendet. Kanske kan vi hitta sätt att kombinera moderna bekvämligheter med mer naturliga material.

Det är viktigt att komma ihåg att en enda studie inte ger hela sanningen. Men den kan tända en gnista till nya tankar och diskussioner. Kanske är det dags att ifrågasätta några av våra in-vanda föreställningar om vad som är hygieniskt och hälsosamt.

Så, medan vi väntar på resultaten från Bangladesh, kan vi fundera på följande frågor:

- Vilka fördelar och nackdelar ser vi med jordgolv och betonggolv?
- Hur kan vi skapa bostäder som både är hälsosamma och bekväma?
- Hur kan vi balansera våra behov av modernitet och kontakt med naturen?

Oavsett vad resultatet av studien blir, så kan den bidra till en viktig diskussion om vår livs-miljö och vår hälsa. Kanske är det dags att se på våra hem med nya ögon och upptäcka nya sätt att leva mer hållbart och hälsosamt.

Kanske kan vi inspireras

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE

The Occupier Will Not Subjugate Kharkiv, Nor Will It Subjugate All of Our Ukraine – Address by the President

I wish you good health, fellow Ukrainians!

Today is already a long and productive day for our state. And more of our international activities will follow today. So now – it is just a part of this day’s report. First – Flag Day. I had the honor to congratulate all our people, and especially all our warriors on this holiday. And I am proud of everyone who makes our blue and yellow colors so strong and worthy. I am proud of all our people who defend our state, defend our independence. This is the reflection of exactly such people of

ours – the respect of the world for Ukraine and the fact that Ukrainian flags can be seen in all leading capitals of the democratic world.

I would also like to thank Kharkiv today – it is the Day of Kharkiv. A truly heroic city, a city of people and life. Since the beginning of this May, our forces have managed to repel Russia’s attempt to assault Kharkiv, to break this city and the entire Kharkiv region.

I spoke with Commander-in-Chief Syrskyi, particularly about the fighting in the Kharkiv region. We are pushing out

the Russian army. Step by step. The occupier will not subjugate Kharkiv. Nor will it subjugate all of our Ukraine. I thank everyone who protects life in Ukraine, who protects our Kharkiv and all other cities and villages of our state. And we will do everything to restore real security.

Glory to Ukraine!

License: Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

RUSSIA

Ex-president Medvedev will go on with this war.

In his telegram channels on Aug 21:

In my opinion, lately, at least theoretically, there was one danger - a negotiation trap, where our country could fall under certain circumstances. Namely - early unnecessary peace negotiations proposed by the international community and imposed on the Kiev regime. With unclear prospects and consequences.

After the neo-Nazis committed an act of terrorism in the Kursk region, everything fell into place. The idle chatter of unauthorized mediators on the topic of a wonderful world has ceased. Now everyone understands everything, even if they do not say it out loud. They understand that NO MORE NEGOTIATIONS UNTIL THE ENEMY IS COMPLETELY DEFEATED!

So let the vile bastard with a nasty mug and disheveled white hair from the country where the terrorist operation was being prepared not rejoice

in it.

Strange news from Moscow

Satan interfered in the Paris Olympics

The Moscow newspapers tell us that Satan caused the failure of the Olympic Games in Paris.

Russian national team coach Pokrovskaya is said to have said: "I think this Olympics has surpassed any Olympics ever held. There were problems in Tokyo as well, but they were somehow solved quickly... Has Satan come to earth? And then the queue at these games was in the first place. I have a nasty overall impression."

This report was published in the newspaper "Ura".

Some readers comment:

- An athlete got wet in the bay, drank water and got sick. Now let's consider together whether Satan influenced the IOC:

Ex-President Medvedev ill

According to information in Russian Telegram channels, ex-president Dmitry Medvedev is seriously ill. He has been diagnosed with prostate cancer that has metastasized to several organs. According to Russian doctors, he has a maximum of 2 years left.

And so is Razman Kadyrov. Doctors say that he has two years at the most because of his serious illness.

Putin is considering banning dollars. And divorces.

According to what is expected, dollars and euros will be banned in Russia this autumn. In other words, no Russians are allowed to have dollar or euro banknotes. In addition, divorce will be banned. And childless people will receive an infertility tax of 9%.

RUSSIAN WAR AGAINST UKRAINE

TASS a few days before the Russian invasion into Ukraine

TASS 20 Feb 2022, 22:56

Russia not invading Ukraine and has no such plans – Russian ambassador to US

The leadership of our country has repeatedly declared and continues to declare its readiness to continue solving outstanding problems through diplomacy, Anatoly Antonov said

Federation, the United States, or any other country is no exception. Russian troops are on our sovereign territory. We don't threaten anyone. Why do other countries try to dictate to us where can we deploy our troops and how many. I would like to emphasize once again that this is our own territory. Can one even imagine that Russia will demand the U.S. not to deploy its troops in Alaska or Florida? I am sure that such a requirement would be unacceptable for the United States.," he said.

WASHINGTON, February 20. /TASS/. Russia has no plans of any "invasion" of Ukraine and is not implementing it now, Russian Ambassador to the United States Anatoly Antonov said in an interview with CBS.

"There are no such plans," he said.

"The leadership of our country has repeatedly declared and continues to declare its readiness to continue solving outstanding problems through diplomacy. <...> Every state has the right to protect its territory and borders. The Russian

The interview was aired on CBS on Sunday. The transcript released later demonstrated that the TV company has abridged Antonov's answers. The interview was not aired live.

The West and Kiev have recently been echoing allegations about Russia's potential invasion of Ukraine. Kremlin Spokesman Dmitry Peskov castigated these claims as "empty and un-

We don't threaten anyone.

founded", serving as a ploy to escalate tensions

Ukraine would have serious consequences.

Peskov pointed out that Russia did not pose any threat whatsoever to anyone.

Peskov pointed out that Russia did not pose any threat whatsoever to anyone. However, Peskov did not rule out the possibility of provocations aimed at justifying such claims and warned that attempts to use military force to resolve the crisis in southeastern

Comment:

"Peskov warned that attempts to use military force to resolve the crisis in southeastern Ukraine would have serious consequences."

Yes. He was perfectly right. It did have serious consequences. Above all for Russia.

Image: Lexica.art

AI

Den bästa AI:n är ännu inte nominerad

I den snabbt utvecklade världen av artificiell intelligens har några modeller framträtt som frontlöpare i kampen om att skapa den mest kapabla och mångsidiga AI-assistenten. GPT-3.5, GPT-4, Gemini Pro, Monica och Claude 3.5 tävlar alla om toppositionen, var och en med sina egna styrkor och svagheter.

Medan AI-industrin fortsätter att avancera i halsbrytande fart förblir frågan om

vilken modell som regerar högst öppen för debatt.

GPT-3.5 och GPT-4, utvecklade av OpenAI, har väckt betydande uppmärksamhet för sina imponerande förmågor inom naturlig språkbehandling. GPT-3.5 erbjuder en bra balans mellan prestanda och kostnadseffektivitet, vilket gör den tillgänglig för ett bredare spektrum av användare. GPT-4, å andra sidan, skryter med förbättrade resonemangsförmågor och bättre kontextförståelse, men kommer med en högre prislapp.

Googles Gemini Pro har trätt in i striden med lovan- de multimodala förmågor,

kapabel att bearbeta och generera både text och bilder. Den- na mångsidighet ger den en fördel i vissa applikationer, särskilt de som kräver visuell förståelse tillsammans med språkbearbetning.

Monica, en mindre känd konkurrent, har skapat sig en nisch med sitt fokus på emotionell intelligens och empati i konversationer. Även om

När forskare pressar grän- den kanske inte matchar den råa bearbetningskraften hos vissa konkurrenter, särskiljer dess förmåga att engagera sig i mer nyanserade, emotionellt medvetna dialoger den från mängden.

Claude 3.5, utvecklad av Anthropic, har fått erkännande för sin starka betoning på säkerhet och etiska överväganden. Med inbyggda skyddsmekanismer och ett åtagande om ansvarsfull AI-utveckling tilltalar Claude 3.5 användare som prioriterar pålitlighet och etisk inriktning i sina AI-interaktioner.

Medan dessa modeller fortsätter att utvecklas, förändras deras relativa styrkor och svagheter. GPT-4.0, till exempel, lovar ännu större förmågor än sin föregångare, men detaljer förblir knapphändiga. Den snabba utvecklingstakten innebär att dagens leda-

re kan bli omsprungna av morgondagens innovation.

Varje modell presenterar sin egen uppsättning fördelar och nackdelar. Medan vissa utmärker sig i rå bearbetningskraft och kunskapsbredd, lyser andra i specifika domäner eller i sitt tillvägagångssätt för användarinteraktion. Den

“bästa” AI:n beror i slutändan på de specifika behoven och värdena hos användaren eller organisationen som implementerar den.

När forskare pressar grän- serna för vad som är möjligt inom AI kan vi förvänta oss att se ännu kraftfullare och mer sofistikerade modeller dyka upp. Konkurrensen mellan dessa AI-gigant- ter driver innovation, och pushar var och en att förbättra och differentiera sig från mängden.

För närvarande förblir kronan som “bästa AI” oerövrade, där varje modell erbjuder sitt eget unika bidrag till fältet. När dessa teknologier fortsätter att avancera kommer användare och utvecklare alike behöva noggrant överväga sina specifika krav och etiska överväganden när de väljer en AI-modell.

AI-landskapet är långt ifrån fastställt, och det bästa kan faktiskt ännu vara på väg. När vi står på tröskeln till ännu större genombrott inom artificiell intelligens är en sak säker: kampen om att skapa den ultimata AI-assistenten är långt ifrån över.

20 vardagliga förkortningar du behöver känna till (och kanske några du knappast behöver)

Förkortningar finns överallt nuförtiden. Från sms-akronymer till teknisk jargong, de praktiska kombinationerna på 3 bokstäver (och ibland längre) kan vara förvirrande om du inte är insatt. Men frukta inte, andra förkortningsäventyrare! Den här artikeln kommer att utrusta dig med kunskapen att dechiffrera 20 av de vanligaste förkortningarna du kommer att stöta på i vardagen.

LOL: Laughing Out Loud, Lots of Laugh, ljudligt skarr, mycket skratt(-Den här kan redan vara en klassiker för många!)
BRB: Be Right Back (Perfekt för en snabb toalettpaus under en pratstund)
OMG: Oh My God, »Herre Gud!«(Uttrycker förvåning eller starka känslor)
IMHO: In my humble opinion, I min ödmjuka åsikt (Ett sätt att inleda din åsikt

artigt)

** ASAP:** Så snart som möjligt (Tänder en eld under någon... snyggt)

FYI: For Your Information, För din information (En heads-up för någon)

ETA: Estimated time of arrival, Beräknad ankomsttid (Låter dig veta när du kan förvänta dig någon)

OSA: Vänligen svara (formell begäran om svar på en inbjudan)

PDF: Portable Document Format (Ett vanligt filformat för dokument)

JPG: Joint Photographic Experts Group (Ett populärt bildfilformat)

GIF: Graphics Interchange Format (Ett annat bildformat, känt för animationer)

TIFF: Tagged Image File Format (används för bilder av hög kvalitet)

WWW: World Wide Web (Grunden till det internet vi känner till)

HTTP: Hypertext Transfer Protocol (Språket som webbsidor använder för att

prata)

GPS: Global Positioning System (Hjälper dig att navigera i världen)

Bankomat: Uttagsautomat (din vänliga lokala bankomat)

DIY: Gör det själv (för de händiga människorna där ute)

VIP: Mycket viktig person (Någon som får specialbehandling)

TBA: Kommer att meddelas (Håll ögonen öppna för mer information)

TBD: Att vara bestämd (Vi håller fortfarande på att ta reda på saker)

Det här är bara ett smakprov på förkortningsvärlden, men med dessa 20 under bältet är du på god väg att dechiffrera det vardagliga språket, från avslappnade

texter till tekniska dokument. Så nästa gång du ser en förkortning som får dig att klika dig i huvudet, kom ihåg den här listan och fortsätt att utforska den un-

derbara världen av stenografisk kommunikation!

Wasa Dagblad

En modern tidning med en layout med drag av 1870-talets press. På den tiden hade tidningar bara 4-8 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det är mycket att läsa på några sidor.

Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar hämtade från Riksarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini och Monica gör en del av det rutinmässiga redigeringsarbetet, t.ex. översättning, korrekturläsning och skrivande av korta notiser. Alla texter har granskats av journalister och redaktionen ansvarar för texternas innehåll.

Wasa Dagblad är en publikation av dagstidningstyp som än så länge utkommer på söndagsmorgnar. Men vårt mål är att den ska komma ut varje morgon i framtiden.

Tidningen finns tillgänglig gratis på nätet.

Läsarnas texter är välkomna! Tidningen är lokalt ägd och kommer att fortsätta att vara det.

Chefredaktör är Hans Björknäs.
Redaktion: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Wasa, tel. +358-40-5462455.

Redaktionen i Helsingfors: Wasa Dagblad, Andra linjen 9 B 36, 00530 Helsingfors. Telefon +358-40-5462455. Annonser kan sändas via e-post i jpg-format, ta gärna kontakt med redaktionen. .

E-post: wasadagblad@gmail.com

Vad är det här för ett hus?

Förra veckans hus:
Biblioteket i Brändö

PhotoScetch

De som vet litet mera är de som läser Wasa Dagblad

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Republiken president Alexander Stubb i Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

Kärlfestival den 1000:e veckan!

where we are: vpress.se

En ny press: Grunden för lycka och demokrati

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

KÖR-FESTIVALEN

where we are: vpress.se

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

PUCCINI'S "TOSCA" KOMMER TILL VASA I JANUARI

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Photo Supplement

Sinebrychhoffin taidemuseo

Sinebrychhoffin konstmuseum

Sinebrychhoff Art Museum

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Pörtom kyrka
Pirttikylän kirkko
The Church in Pörtom

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

KUORO-FESTIVAALI

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

NAISTEN ÄÄNI-elämäntarkkajärjestö

KUORO-FESTIVAALI

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

All EU-candidates

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Cycling Week in Vaasa this week

Climate Change's Profound Impact on Finland

Kalevas Games in Vaasa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

The Kremlin mocks its opponents

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

CHOR FESTIVAL

A Free Place: The Hedrick of Happiness and Democracy

The Kremlin mocks its opponents

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

All EU-candidates

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör narr av sina motståndare - 1939 liksom nu

ROAD CHURCHES

The Kremlin mocks its opponents

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Fero Järnefelt (1863-1937)

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

I K Inha (1865-1930)

I Replot 1895

Raippaluodossa 1895

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevas Games in Vaasa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

Vaasan istutetaan 70 000 puita

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

where we are: vpress.se

Wasa Dagblad
Wasa Daily
Photo Supplement

Finland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kalevas Games in Vaasa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

A tree for everyone in Vaasa

ROAD CHURCHES

where we are: vpress.se

HOROSKOP FÖR AUGUSTI 2024

Väduren (21 mars - 19 april)

Du kommer vara festens mittpunkt vid varje grillfest, Väduren! Kom bara ihåg: den som sköter grillen har kontrollen över tången och ditt ego. Försök att inte utmana dem till en duell.

Oxen (20 april - 20 maj)

Din beslutsamhet är legendarisk, Oxen, men kanske är det dags att erkänna att monteringsanvisningarna till solstolen inte är ett personligt angrepp mot dig.

Tvillingarna (21 maj - 20 juni)

Social fjäril? Mer som en social trollslända denna månad! Du kommer att fladdra från event till event och imponera på alla. Bara glöm inte var du parkerade din kvast.

Kräftan (21 juni - 22 juli)

Hemmet är där hjärtat finns, Kräftan, och även där luftkonditioneringen finns. Låt andra kämpa i värmen medan du förvandlas till en filt-burrito med en bok.

Lejonet (23 juli - 22 augusti)

Augusti är din månad att ryta, Lejonet! Se bara till att din majestätiska man inte trasslar in sig i din partyhatt. Det är svårt att vara festens höjdpunkt när du sitter fast i glitter.

Jungfrun (23 augusti - 22 september)

Organisation är din grej, Jungfrun, men inte ens du kan alfabetisera molnen. Ta en paus från din färgkodade kalender och njut av lite spontant solbadande.

Vägen (23 september - 22 oktober)

Balans är nyckeln, Vägen, men om du spenderar mer tid på att väga för- och nackdelarna med vattenmelon kontra honungsmelon, kommer sommaren vara över. Välj bara en frukt!

Skorpionen (23 oktober - 21 november)

Din mystiska dragningskraft kommer vara på topp, Skorpionen. Var försiktig dock, för mycket grubblande vid poolen kan leda till önskade solränder... och konspirationsteorier.

Skytten (22 november - 21 december)

Äventyret kallar, Skyt-

ten! Oavsett om det är att vandra på en ny stig eller prova den senaste glassmaken, gå framåt med mod. Men packa kanske en karta och lite laktas, bara för säkerhets skull.

Stenbocken (22 december - 19 januari)

Arbeta hårt, lek hårt, Stenbocken. Kom bara ihåg, din chef behöver inte en 15-slides Power-Point om varför din dag på stranden var produktiv. Njut av sanden mellan tårna!

Vattumannen (20 januari - 18 februari)

Din uppfinningsrika anda kommer att få dig att skapa den perfekta sommarcocktailen. Se bara till att det inte involverar ett kemiset, annars kanske du återupptäcker baksmällan.

Fiskarna (19 februari - 20 mars)

Drömmande Fiskarna, augusti är perfekt för dina dagdrömmar. Bara låt dem inte ta dig så långt bort att du glömmet solkrämen. Solbrännor är verkliga, även i fantasivärldar.

Njut av de knasiga vändningarna i augusti, och kom ihåg: allt finns i stjärnorna, men du har kontroll över solkrämen!

HUMOR FÖR ETT- HUNDRA ÅR SEDAN

BRÅDSKA

Det är så mycket bråttom att man inte hinner göra någonting, sa Anttilans Amalia.

BLAND FLICKORNA

l's girl: Jag ska bli skådespelerska.

2:a tjejen: Jag ska bli målare. Hur är det med dig Selma?

Selma: Jag ska bli en rik änka.

LÄKARE

Doktorn: »Hör du, jag måste berätta för dig. Något har hänt mig idag som aldrig har hänt mig under hela min tid som läkare. - Jaha, säg mig, du måste ha botat någon.

BARN SOM BREVBÄRARE

»Var har du varit, min lilla älskling?» frågade lilla Alberts mamma, då han kom hem efter att ha varit försvunnen ett par timmar. »Ja ha vari ute mä Kalle å Olle å lekt brevbärare», svarade älsklingen.

»Jaså! Hur gick det till då?»

»Jo, vi gick omkring i alla husena häromkring och la brev i alla lådorna.»

»Men var det verkligen riktiga brev?»

»Joo då!» »Var fick ni dem ifrån då?» »Joo, ja hitta dom i mammas skrivbord-slåda. Den stod öppen, å de var så fina å där va en hel bunt å di va' ombundna mä skära sidenband.»

ETT SMUTSIGT DJUR

Lärarinnan: Nu är det bara ett djur kvar, som du inte räknat upp. Det har bors-tigt hår, av-skyr tvätt och renlighet och tycker om att rota i jorden. Vad är det för ett djur, lille Tomas?

Tomas: Det det är jag

GRATULATIONER:

— Gratulera mig. Jag har gift mig!

— Jag känner inte din hustru, så jag kan inte gratulera dig och jag känner dig, så jag kan inte gratulera din hustru.

GRÄL

— Kunna ej Karl och Emma klara upp sitt mellanhavande.

— De skulle båda vilja det, men de minnas icke om vad de grälade.

Veckans astronomiska bild:

Magnificent CME Erupts on the Sun - August 31.jpg

On August 31, 2012 a long filament of solar material that had been hovering in the sun's atmosphere, the corona, erupted out into space at 4:36 p.m. EDT. The coronal mass ejection, or CME, traveled at over 900 miles per second. The CME did not travel directly toward Earth, but did connect with Earth's magnetic environment, or magnetosphere, causing aurora to appear on the night of Monday, September 3. Pictured here is a lighten blended version of the 304 and 171 angstrom wavelengths taken from the Solar Dynamics Observatory. Cropped

NASA Goddard Space Flight Center

Creative Commons Attribution 2.0

Featured picture, Picture of the year, Picture of the day

Magnificent CME Erupts on the Sun - August 31.jpg | Copy

[[File:Magnificent CME Erupts on the Sun - August 31.jpg|M... | Copy

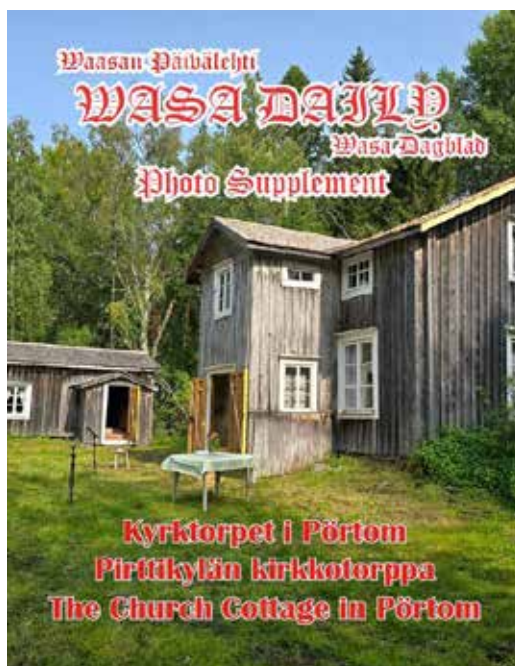
August 31, 2012

1,920 x 1,080

image/jpeg

Nästa vecka:

:

Från läsarna

Vi tar väldigt gärna emot inlägg från våra läsare. Kommentarer, historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannolikt koimmer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmet är ju begränsat, så skriv gärna rätt så kort! Så sänd gärna inlägg till:

wasadagblad@gmail-com

Annonsera i WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dagstidning.

Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png, annonserna förminsas sedan till spaltbredd 46 mm.

WASA DAGBLAD

wasadagblad@gmail.com